

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΗ΄.

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθεναγωγείου 12.

10 Δεκεμβρίου 1889.

Ο ΑΠΟΜΑΧΟΣ

Ὁ κύριος λόγος τῆς πρὸς αὐτὸν ἀντιπαθείας μου ἦτο ὁ ἀπότομος τρόπος, δι' οὗ ἤνοιγε τὴν θύραν μας. Τὸ πλατὺ θυροφύλλον ἐθλίβετο σπαρακτικῶς ἐπὶ τοῦ δαπέδου, ἐν ᾧ σειόμενος βιαίως ὁ κώδων ἀνέδιδεν ἤχους ὀξεῖς, ὄχληρούς, ἀνερχομένους νὰ με διακόψωσι μέχρι τοῦ σπουδαστηρίου μου. Ἐκυπτον τότε ἐγὼ ἀπὸ τοῦ παραθύρου πρὸς τὴν αὐλὴν καὶ τὸν ἔβλεπον κάτω με ὄμμα στυγνόν. Ραιθεσκελής, κεκυρτωμένος ὁ γηραιὸς ὑδροφόρος ἔβαινε κοπιωδῶς, κρατῶν ἐπὶ τοῦ ὤμου τὸ βαρέλιον διὰ τῆς ἐρυθρᾶς του βεβρεγμένης χειρός. Προὐχώρει μέχρι τοῦ μυχοῦ κατεβίβαζε τὸ βαρέλιον, ἐξεκίνησε ἐντὸς τοῦ πίθου τοῦ ὑπὸ τὴν ἀναδενδράδα τὸ ὕδωρ, δι' οὗ ἐποτιζάμεν τὸν κῆπον, ἔσυρε διὰ τῆς κιμωλίας του μίαν γραμμὴν ἀντὶ ἀριθμοῦ ἐπὶ τοῦ παραθυροφύλλου τοῦ μαγειρείου, ἀνελάμβανε τὸ βαρέλιον του καὶ ἐξεκίνηει. Τότε ἀνέκοπτε τὸ στραγγαλιῶδες του βῆμα ὁ χαιρετισμὸς τῆς γηραιᾶς ὑπηρέτριας:

«Καλὴ ἡμέρα, κύρ Πέτρο.»

Φλύαροι καὶ οἱ δύο ἐσταμάτων ἐπ' ὀλίγον συνομιλοῦντες, ἐν ᾧ ἐγὼ ἐξηκολούθουν περιεργαζόμενος τὸν ὑδροφόρον μου. Πολλάκις ἔστηνε τὸ βαρέλιόν του ὀρθιον ἐπὶ τοῦ πλακοστρώτου τῆς αὐλῆς καὶ ἐκάθητο ἐπ' αὐτοῦ νὰ φλυαρήσῃ ἀνετώτερον. Ἦσαν ἤδη λευκαὶ αἱ τρίχες τοῦ πώγωνος του καὶ ὅσας ἔβλεπον ὑπὸ τὸ μικρὸν αὐτοῦ πιλίδιον, ἐκ μελανοῦ κηρωτοῦ. Ἐφόρει ἐνδυμασίαν ἐκ κυκνοῦ ἐντοπίου διμιτίου, καὶ ἐπὶ τοῦ ὤμου ἐν εἶδος σάγματος δερματινοῦ, καθύγρου καὶ μελανοῦ ὡς τὰ ὑποδήματά του, ἐφ' οὗ ἐστήριζε τὸ βαρέλιον. Ἡ φωνὴ του ἀντήχει βαρεῖα καὶ διακεκομμένη, ὁμοία περίπου με τὸν κρότον τοῦ ὕδατος, ἐκρέοντος ἀπὸ τοῦ βαρελίου ἐντὸς τοῦ πίθου. Ὅταν ἔφηνεν, ἡ ὑπηρέτρια τὸν ἠκολούθει καὶ ἔκλειεν ὀπισθὲν του τὴν θύραν αἰγὰ, σιγά.

Ἀπὸ ἐτῶν ἡ τακτικὴ αὕτη ἐπανελαμβάνετο καθ' ἑκάστην δις ἢ τρίς. Ἐν τούτοις ὅσον ἂν

ἐξωκειομένη πρὸς τὴν μορφήν καὶ τοὺς τρόπους τοῦ γέροντος ὑδροφόρου, ἦτο ἀδύνατον νὰ ποθᾶλω ἀόριστόν τινα ἀντιπάθειαν, ἐμφωλεύσασαν καθ' αὐτοῦ εἰς τὴν ψυχὴν μου. Καὶ ἐν τούτοις ἦτο εὐγενέστατος καὶ γλυκὺς ὁ πρὸς ἐμὲ χαιρετισμὸς του, ὅσκις με συνήντα καθ' ὁδόν, ἐδυναμήν δὲ νὰ δικαιολογήσω τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο ἀνοιγμα τῆς θύρας, σκεπτόμενος ὅτι φορτωμένος ἄνθρωπος δὲν εἰμπορεῖ νὰ κρατηθῇ σταθερῶς, ὥστε νὰ νοιξῆ σιγά, οὔτε νὰ εἰσέλθῃ ἐλευθέρως χωρὶς νὰ ὀρθανοίξῃ. Ἐπειτα δὲν εἶχα θελήσει ποτὲ νὰ ἐξετάσω τὰ καθ' αὐτόν. ἤξευρα μόνον ὅτι ἦτο ὁ κύρ Πέτρος, ὁ ἕτερος τῶν ὑδροφόρων τῆς γειτονίας, ἀντικαταστήσας παρ' ἡμῖν τὸν κύρ Νικόλαον, ἕνα συμπαθέστατον ἄνθρωπον, εὐμελῆ νέον, καθαρόν, ἔχοντα μάλιστα ὑπὸ τὰς διαταγὰς του καὶ φορτηγὸν ὄναριον, δι' οὗ μετέφερε δύο συγχρόνως βαρέλια. Τούτον ὅμως ὁ πατήρ μου δὲν ἐχώνευε, χωρὶς νὰ ἐννοῶ διατί, εἰς πρώτην δ' εὐκαιρίαν—ἦτο πού μας ἐλησθήνησε καὶ μάς ἄφησεν ἕνα πρῶτ' χωρὶς νερό—ἐφρόντισε νὰ τον ἀντικαταστήσῃ.

«Δὲν μάρεσσαν τὰ μούτρα τοῦ νέου βαρελίου» τῷ εἶπα τὴν πρώτην ἡμέραν καθ' ἣν μάς ἤλθεν ὁ κύρ Πέτρος.

«Καὶ μένα δὲν μου ἄρσαν τὰ μούτρα τοῦ παλαιοῦ» ἀπήντησεν ὁ πατήρ μου.

Μίαν ἡμέραν προσβαίνων ὅπως ἀσκόπως καὶ τυχαίως εἰς τὸ πρὸς τὴν ὁδὸν παράθυρόν μου ἔμαθον δύο συγχρόνως εἰδήσεις, ἀδιαφόρους μὲν διὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ δυναμένας νὰ κινήσωσι τὴν προσοχήν μου σημαντικῶς. Ἡ μὲν γείτων μ' ἐπληροφόρησεν ὅτι ὁ κύρ Νικόλαος—ὁ παλαιὸς ὑδροφόρος, πρὸς ὃν ἀντεπάθει ὁ πατήρ μου—ἀπήγαγε τὴν ὑπηρέτριαν μιᾶς οἰκίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔφερεν ὕδωρ, κλέψασαν μάλιστα τῇ συστάσει του ὅλα τὰ τιμαλφῆ ἀντικείμενα τῆς κυρίας. Ὁ δὲ ἀδελφός μου, πρὸβὰς πλησίον μου τὴν στιγμὴν ἐκείνην διὰ νὰκούσῃ καλλίτερον τὰ σκανδαλώδη νέα, μοὶ ὑπέδειξε τὸν υἱὸν τοῦ ἰδικοῦ μας κύρ Πέτρον, διερχόμενον κάτωθεν.

Μπᾶ! εἶχε καὶ υἱὸν ὁ γηραιὸς ὑδροφόρος! Ποτὲ δὲν το ἐσκέφθην, διότι περὶ ἀνθρώπου, τὸν

ὁποῖον κανεῖς ἀποστρέφεται, δὲν εἶν' εὐκολον νὰ σκεφθῆ ὅτι εἶνε πατήρ... Παρετήρησα τὸν νεανίαν. Θὰ ἦτο ἕως εἰκοσιτριῶν ἐτῶν, μετρίου ἀναστήματος, φέρων ἀπλῶς ἓνα χιτῶνα ἐκ βοδοχοροῦ πανίου καὶ μίαν περισκελιδα ἀναδεδεμένην διὰ πλατείας ἐρυθρᾶς ζώνης. Ἐβάδιζε μὲ βῆμα ταχύ, μὲ κεκυφίαν κεφαλὴν, κλίνουσαν ἐναλλάξ πρὸς τὸν ἓνα καὶ πρὸς τὸν ἄλλον ὄμιον. Ὅταν ἐφθασεν ὑπὸ τὸ παράθυρόν μας ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ μας ἠτένισεν. Ὅποῖον ἀπεχθὲς γαλανὸν βλέμμα! ὅποια ἀποτρόπαιος μορφή! υἱὸς ἀνάξιος τοῦ πατρὸς του! Καὶ πρὸς ἐπίμετρον νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τίνα; . . . πρὸς τὸν Βύρωνα! Μάλιστα, ἓνα Βύρωνα χυδαῖον, κοντόν, ἀηδῆ. Ὡς τις εἰρωνία ἢ κακντρεχῆς γελοιογραφία ἢ ἀσχημος κεφαλή του ὑπενεθύμιζε πολὺ τὴν ἐξαισίαν τοῦ ποιητοῦ κεφαλῆν. Παράδοξος αὐτὴ ἡ ἀσχημία τῶν ἀντιπαθῶν ἀνθρώπων, ἧς ἔχω ἀπαντήσῃ πολλοὺς τύπους· νὰ ὁμοιάζωσι πρὸς ὠραίους καὶ τόσον ἀγαπητούς! . . .

Ἐκτοτε ὁ γέρον ὑδροφόρος συνεμερίσθη μετὰ τοῦ υἱοῦ του τὴν ἀντιπάθειάν μου. Μεθ' ὅσης δυσπαρασκευῆς τὸν ἐβλεπα εἰς τὴν αὐλὴν ἐκκενοῦντα τὸ βαρέλιόν του καὶ συνομιλοῦντα μετὰ τῆς ὑπηρετριάς, μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ μεγαλητέρας συνήτων καθ' ἑδὼν τὸν υἱόν του, ἀντιπαρέρχόμενον μὲ τὸ ταχύ του βῆμα, μὲ ἓνα συριγμόν διαρκῆ καὶ μονότονον καὶ μίαν ἄλυσιν συγκρατοῦσαν δύο κλειδιά, τὴν ὁποίαν περιέστρεφε ταχέως διὰ τῆς χειρὸς. Οἱ κρότοι οὗτοι ἀπέτελλον ἐν εἶδος βόμβου, ὡς ὁ τῶν διπτέρων ἐκείνων ἐντόμων, τὰ ὁποῖα σιγαίνομαι τόσον. Πολύλακίς διήρχετο κρατῶν ἐπ' ὄμου, εἰς τὴν θέσιν ἀπέθετεν ὁ πατήρ του τὸ βαρέλιον, ἐν παιδίον — τὸν μικρόν του υἱόν, διότι καὶ ὁ Βαγγέλης ἦτο νυμφευμένος. Ἄλλ' ἡ οὐσιώδης διαφορὰ ἦτο ὅτι τὸ μὲν βαρέλιον τοῦ κύρ Πέτρου ἐθορύβει μόνον ὅταν ἐξέχυνε τὸ ὕδωρ ἐντὸς τοῦ πίθου, ἐν ᾧ ὁ ἐγγονός του ἐκλαυθιμήριζε διαρκῶς, βάλλων κατὰ διαλείμματα καὶ κραυγὰς γοεράς, ἀναστατούσας ὅλον τὸν δρόμον.

••

Ἄλλ' ἦλθεν ἡμέρα — μία Δευτέρα — καθ' ἣν ἠνοιχθη σιγά, σιγά, ὡσεὶ μετὰ διακρίσεως, ἡ θύρα τῆς οἰκίας μας· καὶ ἐν ᾧ πάντα ἄλλον ὑπώπτευσαν εἰσερχόμενον ἐκτὸς τοῦ ὑδροφόρου, ἤκουσα ἐξαίφνης τὸν πίθον μας ἀνηγαῖντα . . . Τί συνέβη; Ἡσθάνθη πολλὴν ἐκπλήξιν καὶ ἐκυψα πρὸς τὴν αὐλὴν . . . Ὁ ὑδροφόρος ἦτο ἄλλος, εἰς νέος εὐκίνητος ἄνευ σάγματος ἐπὶ τοῦ ὄμου, διότι ἐξῶ τὸν περιέμενε τὸ φορητόν του ὄναριον, καὶ ὁ ὁποῖος ἀπῆλθε, χωρὶς νὰ σταματήσῃ εἰς συνομιλίαν τὴν ὑπηρετρίαν. Τί ἐγένεον ὁ κύρ Πέτρος; Πόθεν αὐτὴ ἡ ἀντικατάστασις;

Ὅταν ἠρώτησα διὰ τοῦτο τὴν ὑπηρετρίαν, ἤκουσα πολὺ παράδοξα πράγματα. Αὐτὸς ὁ κύρ Πέτρος μὰς ἐσύστησε τὸν νέον ὑδροφόρον, διότι ἀπεσύρετο πλέον ἰριστικῶς ἀπὸ σήμερον τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας. Τοιαύτη ἦτο τέλος πάντων ἡ ἀπαιτήσις τοῦ υἱοῦ του. Ἦτο γέρον ὁ πατήρ του καὶ εἶχε χρεῖαν ἀναπαύσεως. Αὐτὸς ἦτο ἱκανὸς νὰ ἐργάζεται καὶ διὰ τοὺς δύο. Ἦρει μόνον νὰ βλέπῃ τὸν πατέρα του ἡσυχον, περιποιούμενον μόνον τὸν ἐγγονόν του, χωρὶς νὰ ἦνε ἠναγκασμένος ἀνά παραδέρνη μὲ τὸ βαρέλι νύχτα μέρα. »

Ἡ ὑπηρετρία μ' ἀφῆκεν ἄφωνον, κατάπληκτον . . . Εἶχον πολὺ κακὴν ἰδέαν περὶ αὐτῶν καὶ ἀδίκως ἀντεπάθου πρὸς τοὺς δύο αὐτοὺς ἀνθρώπους. Ποτὲ δὲν ἀνελογίσθη τὸν οἰκογενειακὸν τῶν βίον, ὅστις ἠδύνατο νὰ ἦνε οὕτως ἡρεμὸς καὶ ἀπλοῦς καὶ εὐλογημένος, καὶ ἰδοὺ ὅτι ἀποτόμως μοι παρίστατο σήμερον ἡ μάλλον ὠραία καὶ ἐκθαμβοῦσα αὐτοῦ ὄψις. Βιβλίον, τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν ἤξισα ἀναγνώσεως, μοι ἠνοιχθη αἴφνης εἰς τὴν λαμπροτέραν σελίδα. Ὁ γέρον ἀπελάμβανε σήμερον παρὰ τοῦ εὐγνώμονος υἱοῦ, ὅτι ἐπὶ τόσα ἐτῆ τῷ ἐπιδαψίλευσεν ἡ στοργή του. Ὡ, πόσῳ θὰ ἦσαν εὐτυχεῖς καὶ οἱ δύο! πόσῳ θελκτικὴ ἡμέρα διὰ τὴν οἰκογενεῖαν ἢ Δευτέρα αὐτῆ, ἢ πρώτη καθ' ἣν ἀνεπαύετο ὁ κεκοπιακὸς γέρον καὶ ἀπεδίεδοτο φιλόστοργος καὶ ἀφωσιωμένος, ὡς τῷ ἀνῆκε, πρὸς τὸν μικρόν του ἐγγονόν!

Καὶ ἦτο ὠραία ἡμέρα, νωχελῆς καὶ θερμὴ ἐν μέσῳ χειμῶνι. Ἐν τῇ μακαρίᾳ του βροστώνῃ, τῇ μετὰ τὸν ἀγῶνα, ὁ κύρ Πέτρος θὰ ἐκάθητο ἐξῶ εἰς τὸν ἥλιον νὰ θερμάνῃ τὰ γεροντικά του μέλη, καὶ ἐν ᾧ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν θὰ παρηκολούθει τὸν παρὰ τοὺς πόδας του παιζόντα ἐγγονόν, θ' ἀνέπλασσε τὸ μέλλον, τὸν βραχὺν ἀκόμη χρόνον τῆς ζωῆς του, ἡσυχον καὶ ἀμείριμον, ἄνευ τῆς νοσηρᾶς ὑγρασίας, ἄνευ τοῦ ἀπεχθοῦς σάγματος, ἄνευ τοῦ καταθλιπτικοῦ βαρέλιου, ἄνευ τοῦ κατηναγκασμένου στραγγαλιώδους βήματος. Καὶ ὅλην αὐτὴν τὴν γλυκεῖαν εὐτυχίαν ἐδημιούργησεν ἡ θέλησις καὶ ἡ ἐπιμονὴ τοῦ ἀσχήμου ἐκείνου Βύρωνος. Ἄ, πόσῳ κακὸν πράγμα εἶνε ἡ προκατάληψις!

Αἱ σκέψεις αὗται μὲ κατεῖχον καὶ δὲν μὲ ἄφινον ἡσυχον. Ἦναγκασθῆναι νὰ ἐνδυσθῶ καὶ νὰ ἐξέλθω, νὰ ἐρωτήσω, νὰ εἶπω, νὰ ἴδω, νὰ ἱκανοποιηθῶ.

Διηθύνθη πρὸς τὸν γειτονικὸν οἰκίσκον τοῦ ὑδροφόρου. Μόλις ἐκκυψα τὴν ὁδόν, καὶ τὸν εἶδον, ὡς τὸν ἀνέπλασα, ἐξῶ τῆς θύρας του καθήμενον εἰς τὸν ἥλιον. Ἐπὶ τῶν γονάτων του ἀνεπαύετο ὁ μικρὸς μὲ μίαν λευκὴν ποδιάν, χωρὶς νὰ κλαίῃ. Ἡ ἐκ τοῦ ὕδατος ἐρυθρὰ χεῖρ τοῦ πάππου ἐφέρετο θαυπετικῶς ἐπὶ τῆς ξανθῆς

τοῦ παιδίου κόμης. Καὶ ἐμειδία . . . Ἄν ἦτο κατηφῆς ὁ γέρον ἕως τώρα, ἐζήτει, φαίνεται, τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἀγάπης — διότι ἦτο ὁ κληρὸς τῆς ἡλικίας του· καὶ ἂν τὸ παιδίον ἐφώναζε καὶ ἐκλαίε πάντοτε, ἐζήτει τὸν πάππον — διότι ἐμάντευεν ὅτι εἰς αὐτὸ ἀνῆκον φυσικῶς αἱ τελευταῖαι τοῦ δυνάμεις . . .

Πρὶν ἢ πλησιάσω τὸν κύρ Πέτρον, συνητήθη μετὰ τοῦ υἱοῦ του, ἐξελθόντος τῆς οἰκίας τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἡ μορφή του δὲν μοι ἐφάνη ὅπως ἄλλοτε ἀπεχθὲς καὶ ἡμην διατεθειμένος νὰ τῷ συγχωρήσω τὴν πρὸς τὸν Βύρωνα ὁμοιότητα. Μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ γείτονος τὸν ἐσταμάτησα καὶ τῷ ἀπήντησα τὸν λόγον:

«Μπράβο! τὸν ἐβαλες βλέπω σὲ ἀνάπαψι τὸ γέρο . . . καὶ νὰ σου πῶ ἕκανες πολὺ καλὰ καὶ ἄγρια.»

Ἐκολακέυθη εἰς τοὺς λόγους τούτους καὶ ἠρυθρίσκει μειδίων. Ἄλλὰ τί ἦτο ὁ ἰδικός μου ἐπαινος ἐνώπιον τῆς γαλήνης, τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο βέβαια εἰς τὰ στήθη του ὁ καλὸς υἱός;

«Αἶ, μὰ βέβαια» μοι ἀπήντησε στρέφων τὸ βλέμμα πρὸς τὸ θελκτικὸν σύμπλεγμα τοῦ πάππου καὶ τοῦ ἐγγόνου, χρυσαῦν ὑπὸ τὸν ἄφθονον ἥλιον. «Ἀπόμαχος τώρα πλέον ὁ καυμένος . . . Καὶ νὰ ἰδῆτε ποῦ εἶδα κ' ἐπαθα ὡς νὰ τον καταφέρω ν' ἀφήσῃ τὸ βαρέλι. Ἄλλὰ ἔτσι εἴμαστε ἔς τὸν κόσμον. Ἄν δὲν το κάμω τώρα ἐγὼ ποῦ μπορῶ καὶ δουλεύω γιὰ ὅλους, πῶς ὕστερ' ἀπὸ χρόνια θὰ κάμῃ τὸ ἴδιο καὶ γιὰ μ'ένα ἐκείνος ὁ μικρός;»

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἐξ ὅλων μου τῶν γειτόνων ἀγαπῶ περισσότερο τὸν ἀπόμαχον ὑδροφόρον καὶ τὸν υἱόν του.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ι Σ Ω Σ

Ἐκεῖ ἔς τὰ βῆθη τοῦρανοῦ φεγγαβολᾶ ἐν ἀστέρι·
Μ' ἂν εἶνε ἀστέρι ἀληθινὰ κανένας δὲν το ἔξερει.
Τὸ φῶς του γιὰ νάρθη ἔς τὴ γῆ καιροῦ καὶ χρόνια τρέχει·
Τὸ φῶς ποῦ εἶχε βλέπομε κι' ὄχι τὸ φῶς ποῦ ἔχει.
Ἴσως τ' ἀστέρι ἐσθύσθηκεν, ἐσκόρπισεν, ἐχάθη,
Μὰ θὰ περάσουνε καιροὶ κ' ἡ γῆ δὲν θὰ τὸ μάθῃ.

*

Ἄστέρι τῆς ζωῆς μου ἐσύ, σὲ βλέπω, σὲ γνωρίζω,
Καὶ τῆς ἀγάπης σου τὸ φῶς ἔς τὴν ὄψι σου ἀντικρύζω.
Κι' ὅμως ποῖος ἔξερει ἀν' ἀγαπᾶς κι' αὐτὴ τὴν ἴδιαν ὦρα;
Ἴσως σὲ βλέπω ὅτι ἤσουν πρὶν, δὲν βλέπω ὅτι εἶσαι τώρα·
Ἴσως ἡ πρώτη ἀγάπη σου γιὰ πάντα εἶνε σβυσμένη
Καὶ μόνον τὸ παλῆ τῆς φῶς ἐμπρὸς μου ἀκόμα μένει.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

ΚΑΛΒΟΣ Ο ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἐν τέλει τοῦ βιβλίου τῶν Ὠδῶν τοῦ ὁ ποιητῆς ἔκρινε πρέπον νὰ προσαρτήσῃ σημειώσεις διὰ νὰ συμπεριλάβῃ ἐν αὐταῖς τὴν μετρικὴν του. Ἐξ αὐτῶν μαθητόμενον ὅτι οἱ στίχοι τοὺς ὁποίους μετεχειρίσθη εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν Ὠδῶν συνίστανται ἐκ συνιζήσεων καὶ τόνων, καὶ λέγονται ἐπτασύλλαβοι μὲ πρόσθεσιν στίχου πεντασύλλαβου· ὅτι ὁ ποιητῆς διαίρει τοὺς τόνους εἰς τελικοὺς, πίπτοντας πάντοτε ἐπὶ τῆς ἑκτῆς συλλαβῆς τοῦ στίχου, εἰς ἀνεμφάτους, οἵτινες δὲν συντρέχουσιν εἰς μελοποιῖαν, καὶ εἰς κυρίους τόνους, οἵτινες κατεργάζονται τὸ μέλος καὶ τὸ μέτρον· ὅτι εἰς μὲν τοὺς ἐπτασύλλαβους στίχους ἡ θέσις τῶν κυρίων τόνων ποικίλλεται κατ' ὀκτὼ τρόπους καὶ εἰς τοὺς ὀκτασύλλαβους ποικίλλεται κατὰ τρεῖς, καὶ ὅτι μόνον οἱ κύριοι μετὰ τῶν τελικῶν εἶνε οἱ ἀναγκαῖοι τόνοι τοῦ στίχου. Ὁ Κάλβος προτάσσει τῶν Ὠδῶν τοῦ ἔμμετρον πρόλογον, τοῦ ὁποῖου ἰδοὺ οἱ πρώτοι στίχοι:

Πολυτέκνου θεᾶς ὦ Μνημοσύνης
Θρόεματα περωτᾶ, χαρὰν τοῦ ἀνθρώπου,
Καὶ τῶν μακάρων Ὀλυμπίων ἀείμνηστα
Κ' εὐτυχῆ δῶρα· ἐπὶ τὰ νῦτα ἀκάμαντα
Τῶν Ζεφύρων πετάξατε ταχέως.
Ἐσᾶς προσμένει ἡ γῆ μου· ἐκεῖ τὰ σφάγια,
Καὶ τ' ἄνθη ἐκεῖ πλουτίζουσι καὶ ἡ σμύρνα
Χιλιῶν ναοῦς· τοὺς ἔκτισαν ἀνίκητα
Τῆς ἱερᾶς Ἐλευθερίας τὰ χεῖρα.

Ὁ στίχος τοῦ προλόγου, ὡς βλέπετε, εἶνε ὁ γνωστός ἐνδεκασύλλαβος, ὡς μεταχειρίζεται τὸ μέτρον τοῦτο ἐπὶ τὸ ἰταλικώτερον καὶ ὁ Σολωμός, καὶ ὁ Δριμυτικὸς ἐν τῇ Βοσκοπούλᾳ καὶ οἱ πλείστοι τῶν καθ' ἡμᾶς ποιητῶν μελωδικώτερον καὶ ὀμαλώτερον αὐτοῦ. Ὁ Κάλβος εἰσάγει καὶ ἐν αὐτῷ τοὺς καινοὺς μὲν, προφανῶς δὲ ἰταλίζοντας θεοὺς τῆς μετρικῆς του. Τὸν ἐνδεκασύλλαβον στίχον, συνιστάμενον καὶ τοῦτον ἐκ τόνων καὶ συνιζήσεων, διαίρει, ὡς ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ διαφορῆς ἐκάστοτε ἐναλλαγῆς τῶν τόνων, εἰς εἰκοσιεκάτῳ εἶδη, ποικίλλοντα κατὰ τὰς θέσεις τῆς τομῆς, τῆς ἀναπαύσεως τῆς περιόδου, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν μετὰ τὸν τελικὸν τόνον συλλαβῶν, τὴν ποσότητά θέσει τῶν μακρῶν ἢ βραχέων, τὴν θέσιν, τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ποσότητα τῶν συνιζήσεων καὶ τὸν ἄριθμὸν τῶν λέξεων. Ἐκ τῶν ἐπισυνημένων τούτων συνάγομεν ὅτι ἀντὶ τῆς σταθερᾶς καὶ μονοτρόπου ἀρμονίας τῆς ἐκ τῶν ὁμοειδῶν καὶ τῶν ὁμοιοκαταλήκτων στίχων τῶν ἐν χρήσει παρ' ἡμῖν, ὁ Κάλβος καθιεροῖ τὴν ἐναλλάττουσαν καὶ πολὺτροπὴν ἀρμονίαν τῶν περιόδων,

καυχώμενος ότι οὕτω προσεγγίζει τοὺς ἀρχαίους. Ἄλλ' ἂς ἀκούσωμεν αὐτόν: «Ἡ ἀρμονία τῆς περιόδου εἶνε ἀναγκαστικὴ ὄχι μόνον ὡς ἀποτελεσματικὸν μέρος τῆς ποιήσεως, ἀλλ' ἀκόμη ὡς μέσον τὸ ὁποῖον μᾶς ἐλευθεροῖ ὑπὸ τὴν βαρβαρότητα τῶν ἁμοιοκαταλήξεων, καὶ συνίσταται ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν στίχων, ἐκ τῆς αὐτῶν ποικιλίας καὶ ἐκ τῆς τομῆς τοῦ μέτρου. Οἱ κανόνες αὐτῆς ὄντες πολλοὶ ἀπὸ πολλοὺς μ' ἀκριβέειαν καὶ ἐκτεταμένως ἐξηγημένοι, δὲν ἔχουσι χώρον εἰς τὴν σημειώσιν ταύτην. Τὰ ὅσα εἶπα εἶνε ἀρκετὰ πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας τὰς ὁδὰς μου. Τὰ δὲ ἄλλα τὰ κρίνω περιττὰ διὰ τοὺς ἀληθεῖς ποιητὰς καὶ περιττότερα διὰ τοὺς ἀντιποιοιούμενους μὲν τῶν Μουσῶν τὴν εὐμένειαν, καταδικασμένους δὲ ἀπὸ τὴν φύσιν εἰς ἄλλην τινὰ ὑπουργίαν.»

Ἄλλὰ καὶ τὸν δεκαπεντασύλλαβον στίχον, τὸν ὁποῖον ἀπεκάλεσε «ἠρωϊκόν», διέπλαττεν, ἐφαρμόζων καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὰς ἀρχὰς του. Ἀπὸ τὴν συναρμογῆν τῶν διαφόρων ἑπτασύλλαβων, ὀξυτόνων, παροξυτόνων ἢ προπαροξυτόνων, λέγει ἐν τέλει τῶν σημειώσεών του, γίνονται 676 εἶδη ἠρωϊκῶν στίχων, τὰ ὅποια μεταχειρισθέντα μὲ κρίσιν συμπλάττουσι τὴν γνωστὴν εἰς τοὺς παλαιούς μόνον πολύτερον ἀρμονίαν. Ἀποφεύγοντες οὕτω τὸ μονότονον τῶν κρητικῶν ἐπῶν, μιμούμεθα τὰ κινήματα τῆς ψυχῆς καὶ χαρακτηρίζομεν τὰ ὅσα ὁ νοῦς καὶ αἰ τοῦ ἀνθρώπου αἰσθησεῖς ἀπαντῶσιν εἰς τὴν φυσικὴν καὶ τὴν φανταστικὴν οἰκουμένην.»

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ποιητὴς. Ἐγὼ δὲ ὁμολογῶ ἐν εὐκρινείᾳ — ἂν καὶ ἐκφέρω τὴν ὁμολογίαν μου ὡς ἀπόρριον προσωπικῶν ὄλων διαθέσεων, ἄνευ ἀπολύτου πεποιθήσεως ὡς τὸ ἀλάθητον αὐτῶν—ὅτι οἱ ῥυθμοὶ τοῦ Καλλίου ἐξεγείρουσι βαθύως τὴν σκέψιν μου καὶ μοι παρέχουσιν αἰσθητικὴν ἀπόλαυσιν ἐκ τῶν σπανιωτέρων. Καὶ τὸ ὁμολογῶ ἠερῶν τοσοῦτο μᾶλλον καθ' ὅσον δὲν ἔπαυσα νὰ φρονῶ ὅτι τὸ ἰσχύον παρ' ἡμῖν στιχουργικὸν σύστημα δύναται ν' ἀνταποκριθῆ πρὸς πᾶσαν ἀνάγκην τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς ποιήσεως. Ἄλλὰ καὶ δὲν δύναμαι νὰ κρύψω τὴν στενοχωρίαν μου ὁσάκις, τυγχάνοντος λόγου περὶ τοῦ Καλλίου, ἀκούω παρ' ἀνθρώπων, ἐχόντων ἀνεπτυγμένον τὸ αἶσθημα τοῦ καλοῦ, τοιαύτην περίπου ἀπόφασιν: «Καλὸς εἶνε ὁ Καλλίος, ἀλλὰ δὲν μ' ἀρέσει τὸ μέτρον του.» Στενοχωροῦμαι, διότι οὐδὲν σχεδὸν εὐρίσκω νὰ ἀπαντήσω ἢ γνώμη των εἶνε λίαν εὐλογος καὶ πιθανῶς ἀρμόζεται πρὸς τὴν γνώμην ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους, εἰς τοῦτοιοῦ τὰ ὅσα, κατὰ τὸ φαινόμενον ἐλαχίστην ἐντύπωσιν ἐπροξένησαν οἱ νόμοι τοῦ Καλλίου. Ἄλλὰ σκέπτομαι συγχρόνως ὅτι ἐν τῇ παρούσῃ περιπτώσει διὰ νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐμπιστευθῶμεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὰ ὅσα

μας, καὶ εἰς μόνον αὐτὰ, δὲν ἀρκεῖ ἀνὰ μὴ μᾶς ἀρέσει τὸ μέτρον του», καὶ δὲν εἶνε δίκαιον νὰ ἀποφαινώμεθα περὶ ἐνὸς ποιητοῦ, ὡς ἀποφαινώμεθα περὶ τῆς τυχούσης παιδίσκης, ἣτις ἐν τῇ ὁδῷ διέρχεται ἐνώπιον ἡμῶν. Ὁ Πυθαγόρας, καθ' ἃ ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος, ἀπεδοκίμαζε τὴν διὰ τῆς αἰσθήσεως κρίσιν τῆς μουσικῆς, ἰσχυριζόμενος ὅτι πρέπει νὰ ἀντιλαμβάνωμεθα ταύτης διὰ τοῦ νοῦ. οὐχὶ δὲ διὰ τῆς ἀκοῆς. «Νῶ γὰρ ληπτὴν τὴν ταύτης ἀρετὴν ἐφασκεν εἶνε...» Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι διὰ νὰ ἐκτιμήσωμεν ἀκριβέστερον τὸ ῥυθμικὸν κάλλος τῆς ποιήσεως τοῦ Καλλίου, διὰ νὰ καταστήσωμεν αὐτὸ προσίτον εἰς τὴν ἡμετέραν αἰσθησιν, ἀνάγκη νὰ λησμονήσωμεν πρὸς στιγμὴν τὴν συνήθειαν, καὶ νὰ θέσωμεν ὡς ἐνέργειαν ὀλίγον τι καὶ τὸν νοῦν. Πρέπει πρῶτον νὰ κρίνωμεν καὶ ἔπειτα νὰ ἀποφανθῶμεν, διὰ τὸν λόγον ὅτι καὶ ὁ ποιητὴς διὰ τῆς κρίσεως διεμόρφωσεν οὕτω τὰ μέτρα του, μεταχειρισθεῖς αὐτὰ οὐχὶ μηχανικῶς, ἀλλ' ἐκ φιλοσοφικῆς, ὡς εἶπεν, ἀντιλήψεως, ὡς μᾶλλον ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὰ βίαια κινήματα τῆς ψυχῆς, πρὸς τῆς ὁδῆς τὰς ἀτάκτους πτήσεις, πρὸς τὸ λυρικὸν ὕφος. Ἐν τῇ πρὸς τὰς Μούσας θαυμασιᾷ ὁδῇ ὁ ποιητὴς παραβάλλει τὸ μέτρον πρὸς τὸν ὄρνιν τοῦ Διός:

Τὰς πτέρυγας ἀπλώνει
Ὡς τ' ὄρνεν τοῦ Διός
Καὶ ὑψώνεται τὸ μέτρον
Ἐως τὸν οὐράνιον κῆπον
Τῶν Πιερίδων.

Ἄλλ' οἱ ἀετοὶ δὲν ἀνίπτανται εἰς τὰ ὕψη ἀπομιμούμενοι τὴν κίνησιν τοῦ μορμυρίζοντος βυακίου, τὰ βήματα τῶν τετραπόδων, ἢ τοὺς κύκλους τῶν βαλλισμῶν, καθ' ὃν τρόπον περιπου κινῶνται, βαίνουν καὶ ἀνακυκλοῦνται καὶ τὰ ἐν χρῆσει μέτρα. Ἴσως ἔχω ἄδικον ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ἀποσιωπήσω ὅτι καὶ ὁδῶν τοῦ Καλλίου ὄχι μόνον κόσμον ἀψόγου ποιήσεως, ἀλλὰ καὶ νέον κόσμον ἀρμονίας διήνοιξαν ἐνώπιον ἐμοῦ. Ἀναγινώσκων δὲ πρό τινας ἐν τῷ περὶ Ἔψους τοῦ Λογγίνου τινὶ τρόπῳ ἀποφαινεταὶ ὁ μέγας τεχνολόγος περὶ τῶν καλουμένων «ὁμοειδῶν ῥυθμῶν», κατενόησα ἀκοπώτερον διατὶ ὁ Ζακκωστας κινούμενος ἐκ καλλιτεχνικοῦ ζήλου πρὸς μεταφύτευσιν νέων μέτρων ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ποιήσει, ἂν καὶ ἀτολμος εἰς τὴν εφαρμογὴν αὐτῶν, ἀποκαλεῖ τὸν ῥυθμὸν τοῦ δεκαπεντασύλλαβου «γραμμάκων», καὶ ἀλλαχοῦ στιγματίζει ὡς ἀηδὴ τὸν δεκαεξασύλλαβον στίχον, τὸν τόσῳ προσφιλέως εἰς τοὺς Σούτσους καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν. «Οὐδὲν συντελεῖ εἰ τόσον εἰς τὸ νὰ μικροποιῆ τὸ ὕψος ὅσον οἱ ὁμοειδεῖς ῥυθμοί, συνεκπίπτοντες τέλειον εἰς τὸ ὄρηστικόν, κομψοί, μικροχρεῖς, ψυχροὶ καθιστάμενοι διὰ τῆς ὁμο-

ειδικῶς. Παρασύρουσι τοὺς ἀκρατὰς ἀπὸ τῶν πραγμάτων, βιάζουσιν ἐπ' αὐτοὺς τὴν προσοχὴν, δὲν ἐπιβάλλονται διὰ τοῦ πάθους τῶν λόγων, ἀλλὰ διὰ τοῦ ῥυθμοῦ κινῶσι τοὺς ἀκρατὰς νὰ προαποδίδωσι τὰς ὀφειλομένας καταλήξεις.» Νομίζει τις ὅτι ὁ Λογγίνος ἔχει ὑπ' ὄψιν ῥυθμούς καὶ μέτρα τῆς καθ' ἡμᾶς ποιήσεως. Ἄλλὰ τοιαύτας ἐκβιάσεις, ὡς αἰ ἀνωτέρω καταδεικνυόμεναι, δὲν ὑφιστάμεθα ἐκ τῶν στίχων τοῦ Καλλίου, οἵτινες, ἂν δὲν ἀναπαύωσιν ἀκόπως τὴν ἀκοήν, ἀλλὰ πλῆττουσιν αὐτήν, εὐρεῖς καὶ ἀνετοί, ἀδέσμευτοι καὶ μεγαλοπρεπεῖς, ἐξῆχος ἐκφραστικοὶ καὶ εὐαρμωστοῦντες πρὸς τὸ θέμα ὅπερ ἀναπτύσσουσιν. Ἐνοῦμενοι ἐν τῷ μέτρῳ, ποικίλλουσιν ἐν τῷ ῥυθμῷ, φέρουσιν ἀμυδρῶς τὴν ἀνάμνησιν τῶν μεγάλων μουσικῶν συνθέσεων, αἵτινες δὲν κανονίζονται πρὸς χοροὺς καὶ πρὸς ἄσματα, καὶ ἐν τῇ φαινομενικῇ των ἀσυμμετρίᾳ εἶνε διεσκευασμένοι σοφῶς. Ἐκ τούτων οἱ μὲν χωροῦσιν ἡρέμα καὶ σεμνότερον, οἱ δὲ ἐκχύνονται βιαίως, ἀνάγκησιν ὁμηρικῶν, παθητικώτεροι, μέχρις οὐ ἀκνέουσιν εἰς τὸν ἐν τέλει τῆς στροφῆς πεντασύλλαβον, ὡς τὸ κύμα ἐκπνέει ἐπὶ τῆς ἀκτῆς. Αἱ συνιζήσεις ἀπαλύνουσαι καμπυλοῦσι τοὺς στίχους, προσδίδουσαι εἰς αὐτοὺς τὴν χάριν βαθυκόλων παρθένων, καὶ ἡ εὐχῆς ἐκάστοτε ἐναλλαγῆ τῶν φωνηέντων καὶ τῶν διφθόγγων—παρὰ τὸ ἀσύνηθες πολλῶν λέξεων καὶ φράσεων—τοὺς ἀπαλάττει σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου τῶν ἀφορητῶν χασμωδιῶν. Καὶ ἐν τῷ διακυμαινόμενῳ ῥυθμῷ τοῦ ποιητοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας ὁδῆς νομίζεις ὅτι ἀποτυπῶνται αὐτὴ ἡ πατρὶς διακυμαινόμενη μεταξύ ἀγωνιῶν καὶ ἐλπίδων, θριάμβων καὶ ἀποθαρρύνσεων.

Ἄλλ' ἀκούω τινὰ λέγοντα: Ἔστω σοφώτατος εἶνε ὁ ῥυθμὸς τῶν Ὀδῶν, ὁ Καλλίος εἶνε ὁ Ἄλλος, καὶ σὺ εἶσαι ὁ προφήτης αὐτοῦ. Ἄλλ' ἄνευ τῶν αὐστηρῶς ὁμοειδῶν ῥυθμῶν, ἄνευ τῆς κανονικῆς τομῆς, ἄνευ τῆς ἁμοιοκαταλήξεως καὶ τῆς πεφωτισμένης χρήσεως αὐτῆς, τί μένει εἰς τὸν ποιητὴν; Ἡ τέχνη κατὰ μέγα μέρος δὲν εἶνε ἄλλο τι παρὰ ὑπερνικήσις δυσκολιῶν καὶ ὁ ποιητὴς ὡς ὁ γλύπτης δέον νὰ ἐργάζεται ἐπὶ σκληροῦ μαρμάρου, οὐχὶ δ' ἐπὶ εὐπλάστου ἀργίλλου. Ἡ ἐνστάσις μὲ καταλαμβάνει ἀπροσδοκήτως, καὶ σπεύδω ν' ἀπαντήσω: Ἴσως δὲν ἔχετε ἄδικον, κύριε. Ναί: τὰ μέτρα τοῦ ποιητοῦ μου ἐλευθεριάζουσιν. Ἄλλὰ σημειώσατε καλῶς τοῦτο, Κύριε: τοιαῦτα μέτρα δὲν ἀνέχονται οὐδ' ἐπὶ ἐλάχιστον τὴν μετριότητα, ἀποκαλύπτοντα αὐτὴν ἐν ὅλῃ τῇ εἰδεχθείᾳ. Τετρημένα νοήματα δύνανται νὰ ἐμφανισθῶσιν ὑπὸ καινοφανῆ μορφήν ἐν ῥυθμῷ βαίνοντι φιλοκάλως ἐπὶ τὸ χορευτικώτερον καὶ νὰ θέλωσι περισπῶντα τὴν προσοχὴν διὰ τῆς εὐτυχίας τῶν ἁμοιοκαταλήξεων. Ἄλλ' ἐν τῷ ῥυθμῷ τοῦ Καλλίου,

ἐν τῷ ὁποίῳ τὰ νοήματα βαίνουν κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν ψυχὴν, ἄνευ τινὸς περισπασμοῦ, εἰμὴ τοῦ ἐκ τῆς γλώσσης ἀλλοκότου—ὄχι πάντοτε—μέτρια καὶ κοινὰ ποιήματα καθίστανται ἀνυπόφορα, χειρότερα καὶ τοῦ χειρότερου πεζοῦ λόγου. Θέλετε νὰ δανεισθῆτε τὰ μέτρα τοῦ Καλλίου; Δανεισθῆτε πρῶτον τὴν ἐμπνευσιν αὐτοῦ, ἂν δύνασθε.

Δ'.

Ἄλλὰ δὲν εἶνε μόνον τὰ μέτρα, ἄτινα συνιστῶσι τὸν ποιητικὸν λόγον εἶνε καὶ ἡ γλώσσα καὶ τὸ ὕφος, καὶ ἀνάγκη νὰ σταματήσωμεν συντόμως καὶ ἐπ' αὐτῶν. Δὲν προτίθεμαι νὰ πλέξω στεφάνους εἰς τὸν ποιητὴν διὰ τὴν γλώσσαν τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη. «Φύσει παντα τὰ ἀνθρώπινα ἀπὸ τοῦ χειρόνος αἰετὸς μᾶλλον ἐπιγινώσκεται καὶ τῶν μὲν ἀμαρτημάτων ἀνεξάλειπτος ἡ μνήμη παραμένει, τῶν καλῶν δὲ ταχέως ἀπορεῖ.» Τὸν νόμον ὑπέστη καὶ ὁ Καλλίος, σημειωθεῖς ἐν τῷ νεοελληνικῷ Παρνασσῷ μᾶλλον διὰ τὸ ἀπρόσιτον τῆς γλώσσης ἢ διὰ τὸ ὑπέροχον τῆς ποιήσεως. Ἄλλ' εἰς τίνα γλώσσαν ἐγραψεν; εἰς τὴν καθαρῆν; εἰς τὴν δημοτικὴν; Δύσκολος ἡ ἀπάντησις, καὶ ὅπως ὑπάρχουσιν ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ φιλολογίᾳ ποιητὰς τοὺς ὁποίους ἀντιποιοῦνται ἀμφοτέρω αἰετὸς μᾶλλον φιλολογίας καὶ τῶν ῥομαντικῶν—σημειῶν ὅτι εἰς οὐδέτερον ἀνήκουσιν—οὕτω δύναται νὰ διεκδικήσῃ τὴν κυριότητα αὐτοῦ, ἂν μὴ μετ' ἴσης δυνάμεως ἐπιχειρημάτων, ἀλλὰ μετὰ λογικῆς βίας ἀμφοτέρω, καὶ ἡ δημώδης καὶ ἡ καθαρῆς. Ἄλλὰ τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ἀμφοτέρω, ὡς ὁ φιλόσοφος, στέφουσιν τὸν ποιητὴν διὰ ῥόδων, ἀποπέμπουσι τῆς πολιτείας των. Ἀκριβῶς εἶπεν ὁ Καλλίος δὲν εἶνε χυδαίστες, οὔτε ὀπαδὸς τοῦ Δούκα, οὔτε ἀκολουθεῖ τὴν ὁδὸν ἣν ἐχάραξεν ὁ Κοραῖος. Μᾶλλον δὲ τῶν ποικιλωνύμων σημασιῶν τῶν περὶ γλώσσης ἀρχῶν φαίνεται ἀκολουθῶν—χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ ἴσως—τὸν γάλλον Μαρσιέ, συγγραφεῖα λεξικοῦ νεολογισμῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἀρνούμενον πᾶσαν αὐθεντικὴν προκειμένου περὶ γλώσσης καὶ σοβαρῶς ἀποφαινώμενον ὅτι «l'homme pensant ne connaît d'autre autorité que son propre genie»

("Ἐπεται συνέχεια)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Εἰς γυναικεῖον στόμα τὸ Ὅχι εἶνε πρεσβύτερος ἀδελφός τοῦ Ναί.

*

* Ἐθνη χωρὶς παραδόσεις εἶνε δένδρα χωρὶς ρίζας.

*

* Ἡ ἀδικία εἶνε μήτηρ γόνιμος γεννώτα τέκνα ἄξια αὐτῆς.

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετάφρασις Χ. Ἀννίνου.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ταρασσομένοις ὑπὸ τῆς κοχλαζούσης ἐν τῇ ψυχῇ του ἀγανακτήσεως, ὁ Γεώργιος ἀνηρέθη βιαίως ἀπὸ τῆς ἑδρας καὶ ἐβάδιζε πυρετωδῶς ἐντὸς τοῦ θαλάμου. τὸ δὲ βῆμά του ἀντήχει ἐν τῇ σιγῇ τῆς ἡμέρου οἰκίας ὡς ζῶσα ἀγρυπνία. Ἐκείνη ἐκοιμάτο ἐκεῖ ἐπάνω ἐκοιμάτο χάρις εἰς τὸ πλεονέκτημα τοῦ ἀσυνειδήτου καὶ μὴ ὑποκειμένου εἰς ἐλέγχους χαρακτηρῶς της. Ἴσως μάλιστα ὠνειρεύετο τὸν Καζαβόννη της!

Ὅσακις ἡ ἰδέα αὕτη ἐπήρχετο εἰς τὸ πνευμά του, ὁ Γεώργιος καταλαμβάνετο ὑπὸ ἐξάλλου ἐπιθυμίας ν' ἀνέλθῃ, ν' ἀφυπνίσῃ τὸν Ρίσελερ, νὰ τοῦ εἶπῃ τὰ πάντα, ν' ἀπολεσθῇ μετ' αὐτῆς. Ἦτο πολὺ ἠλιθίος ὁ ἀπατῶμενος αὐτὸς σύζυγος! Πῶς δὲν τὴν ἐπετῆρει περισσότερον; Ἦτο ἀρκετὰ εὐειδής, πρὸ πάντων δὲ ἀρκετὰ διεσθαρμένη, ὥστε ὤφειλε νὰ λαμβάνῃ προφυλάξεις.

Ἐνῶ δὲ ἐθασανίζετο ἔρμαιον τῶν σκληρῶν αὐτῶν καὶ ἀγόνων μερμυγῶν, ἡ ἀπειλητικὴ κραυγὴ τοῦ κυανοῦ ἀνθρωπίσκου ἀντήχει αἰφνιδίως μὲ τὸν κρότον τοῦ ἀνέμου, λέγουσα:

« Ἡ λήξις!.. ἡ λήξις!.. »

Ὁ ἀτυχῆς! Δὲν τὸ εἶχε σκεφθῆ ἐν τῇ ὀργῇ του. Καὶ ὅμως πρὸ πολλοῦ ἐβλεπεν ἐπερχόμενον τὸ φοβερὸν τέλος τοῦ Ἰανουαρίου. Ποσάκις, κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν ἐρωτικῶν του συνεντεύξεων, ὅτε ὁ λογισμὸς του ἐλεύθερος πρὸς στιγμὴν ἐκ τῆς Σιδωνίας ἐπανήρχετο εἰς τὰς ὑποθέσεις, εἰς τὴν πραγματικότητά του βίου, εἶπε καθ' ἑαυτὸν: « Τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ εἶνε ὁ χαλασμός! » Ἄλλ' ὅπως πάντες οἱ ζῶντες τῇ παρακρούσει τῆς μέθης ἐφρόνει ἐξ ἀνανδρίας ὅτι ἦτο πολὺ ἀργὰ καὶ δὲν ἠδύνατο τίποτε νὰ ἐπανορθώσῃ. Καὶ ἐπίστρεφε ταχύτερος, ἀμειότερος εἰς τὸν πονηρὸν δρόμον, διὰ νὰ λησμονήσῃ, διὰ νὰ ζαλισθῇ.

Ἄλλὰ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην δὲν ὑπῆρχε πλέον μέσον κανὲν ὅπως ζαλισθῇ. Ἐβλεπε καθαρά τὴν καταστροφὴν του καὶ ἡ ξηρὰ καὶ σοβαρὰ μορφή τοῦ Σιγισμόνδου Πλανῆ ὠρθοῦτο ἐνώπιόν του μὲ τὰ ἀξίιστα χαρακτηριστικά της, ὧν οὐδεμία ἐκφρασις ἐμετρίαζε τὴν τραχύτητα, καὶ μὲ τοὺς φεινούς γερμανοελθետικούς ὀρθαλμούς του, οἵτινες ἀπὸ τινος τὸν κατεδίωκον δι' ἀνηλεοῦς βλέμματος. . . .

Αἱ λοιπὸν, ὄχι! ὄχι, δὲν τὰς εἶχεν αὐτὰς τὰς ἐκατὸν χιλιάδας φράγκων καὶ δὲν ἤξευρε πῶθεν νὰ τὰς εὕρῃ. Πρὸ ἐξ μηνῶν, ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς καταστρεπτικὰς ἰδιοτροπίας τῆς παλλακῆς

του εἶχε παίξει ἀρκετὰ, εἶχε χάσει ποσὰ κολοσσαῖα. Εἰς ἐπίματρον ἐπῆλθε καὶ ἡ χρεωκοπία ἐνὸς τραπέζιτου, ἐκ τῆς ὁποίας μόλις διέσωσε ποσὸν εὐτελέστατον. Τίποτε πλέον δὲν τοῦ ἀπέμενεν ἐκτὸς τοῦ ἐργοστασίου, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ ἦτο εἰς ἐλλειπὴν κατάστασιν.

Ποῦ νὰ ὑπάγῃ τώρα; τί νὰ πράξῃ;

Ὅτι πρὸ ὀλίγων ὥρων ἐφάνετο αὐτῷ χάρις ἀνεμοστρόβιλος ἐντὸς τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἠδύνατο εὐκρινῶς νὰ ἴδῃ καὶ ἐπλαττεν ἐλπίδας ἐξ αὐτῆς τῆς ἀοριστίας του, ἐφαίνετο νῦν αὐτῷ μετὰ φοβερῆς σαφηνίας. Ἐβλεπε χρηματοκιβώτια κενὰ. Θύρας ἐσφραγισμένας, διαμαρτυρίας, καταστροφῆν. Αὐτὰ ἐβλεπεν ὅπου δῆποτε καὶ ἀν' ἐστρέφετο. Ἐπειδὴ δὲ εἰς ὅλα ταῦτα προσετίθετο καὶ ἡ ἀπιστία τῆς Σιδωνίας, ὁ ἀτυχῆς, ἔκφρων, μὴ γινώσκων ποῦ νὰ καταφύγῃ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φοβεροῦ ναυαγίου, ἀφῆκεν αἰφνης κραυγὴν ἐναγωνιον, λυγμόν, ὡσεὶ ἐπίκλησιν πρὸς ἄγνωστὸν τινα Πρόνοιαν.

— Γεώργιε, Γεώργιε! ἐγὼ εἶμαι, τί ἔχεις;

Ἡ σύζυγός του ἴστατο ἐνώπιόν του, ἡ σύζυγός του ἦτις νῦν τὸν ἀνέμενε κατὰ πάσαν νύκτα, καρδακούσα μετ' ἀγωνίας τὴν ἐκ τῆς λίσχης ἐπιστροφῆν του, διότι ἐξηκολούθει νὰ πιστεύῃ ὅτι ἐκεῖ διήρχετο τὰς ἐσπέραις του. Βλέπουσα τὸν σύζυγόν της ἀλλοιοῦμενον, καθιστάμενον ὁσημέρην σκυθρωπότερον, ἡ Κλαίρη ἐφανταζέτο ὅτι τὸν ἐστενοχώρει ἡ ἑλλειψίς σπουδαίου τινὸς χρηματικῆς ποσῆς, διότι θὰ εἶχε χάσει εἰς τὸ πικινίδιον. Τὴν εἶχον εἰδοποιήσει ὅτι ἐπαίξε πολὺ, μεθ' ὅλην δὲ τὴν ἀδιαφορίαν, ἣν ὁ σύζυγός της ἐδείκνυε πρὸς αὐτήν, ἀνησυχεὶ περὶ αὐτοῦ, ἐπεθύμει νὰ τῇ ἐμπιστευθῇ τὴν θέσιν του νὰ τῇ παράσχῃ τὴν εὐκαιρίαν ὅπως φανῇ γενναία καὶ φιλόστοργος. Τὴν νύκτα ἐκείνην τὸν ἤκουσε περιπατοῦντα λίαν ἀργὰ ἐντὸς τοῦ θαλάμου του. Ἐπειδὴ δὲ τὸ θυγάτριόν της ἔβηχε πολὺ, καὶ ἀπρητέτο νὰ τὸ περιποιηθῇ κατὰ πάσαν στιγμὴν, ἐμέριζε τὴν ἀσχολίαν της μετὰ τῆς ὀδύνης τοῦ τέκνου καὶ τῆς τοῦ πατρός. Διετέλει, τείνουσα τὸ οὖς καὶ ἀκρωμένη πάντα κρότον, ἐν ἀγρυπνίᾳ, ἐκ τῶν φιλοστόργων καὶ θλιβερῶν ἐκείνων ἀγρυπνιῶν, καθ' ἃς αἱ γυναῖκες ἀρῶνται ἅπαν αὐτῶν τὸ θάρρος ὅπως ὑποφέρωσι τὸ βαρὺ φορτίον τοῦ πολλαπλοῦ των καθήκοντος. Τέλος τὸ παιδίον ἀπεκοιμήθη, ἀκούσασα δὲ τὸν πατέρα θρηνοῦντα ἡ Κλαίρη προσέδραμεν.

Ὡ! ὅτε τὴν εἶδεν ἐνώπιόν του τὸσον συμπαθῆ, τὸσον συγκεκριμένην, τὸσον ὠραίαν, ὁποῖα δριμύεια, ἀλλὰ βραδεία τύψις συνειδότης τὸν ἐκυρίευσεν! Ναί, αὕτη ἦτο, ἡ ἀληθὴς σύντροφος, ἡ φίλη. Πῶς ἠδυνήθη νὰ τὴν ἐγκαταλίπῃ; Ἐπὶ πολὺ ἐθρήνησεν ἐπὶ τοῦ ὄμου της μὴ δυνάμενος νὰ λήσῃ. Καὶ ἦτο εὐτύχημα ὅτι δὲν ἐλάλει,

διότι θὰ ἔλεγε τὰ πάντα, τὰ πάντα θὰ ὠμολόγει. Ὁ ἀτυχῆς εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἐλαφρωθῇ, ἠσθάνετο πόθον ἀκατανίκητον νὰ κατηγορήσῃ ἑαυτὸν, νὰ ζητήσῃ συγγνώμην, νὰ ἐλαττώσῃ τὸ βάρος τοῦ ἐλέγχου ἐκείνου, ὅστις συνέτριβε τὴν καρδίαν του.

Ἡ σύζυγός του ἀπήλλαξεν αὐτὸν τοῦ κόπου τοῦ νὰ προσφέρῃ λέξιν.

— Ἐπαίξεις; . . . τὸν ἠρώτησε, δὲν εἶνε ἀλήθεια; . . . καὶ ἔχασες πολλὰ, αἰ;

Ὁ Γεώργιος ἐνευσε καταφρατικῶς. Εἶτα, ὅτε ἠδυνήθη νὰ ὁμιλήσῃ ὠμολόγησεν ὅτι εἶχεν ἀνάγκην ἐκατοντακισχιλίων φράγκων διὰ τὴν μεθεπομένην ἡμέραν καὶ ἠγνόει πῶθεν νὰ τὰ προμηθευθῇ.

Δὲν ἀπέτεινε αὐτῷ οὐδεμίαν ἐπίπληξιν. Ἦτο ἐκ τῶν γυναικῶν αἰτινες ἀπέναντι τῆς συμφορᾶς εὐρισκόμεναι σκέπτονται μόνον πῶς νὰ τὴν ἐπανορθώσωσι χωρὶς ποσῶς νὰ καταβοήσωσιν. Μάλιστα ἐνδομύχως ἠλόγει αὐτὴν τὴν καταστροφὴν ἣτις ἐγένετο ἀφορμὴ συμφιλώσεως καὶ συνήνου ὡς δεσμός τὰς κεχωρισμένας πρὸ τόσου καιροῦ ἀπ' ἀλλήλων δύο ὑπάρξεις. Ἐσκέφθη πρὸς στιγμὴν, κατόπιν δὲ μετ' ἀποφάσεως, ἦν μετὰ πολλοῦ κόπου εἶχε φαίνεται λάθει:

— Δὲν πρέπει ν' ἀπελιζώμεθα, εἶπεν. Θὰ ὑπάγω αὐριον εἰς Σαβινὸν διὰ νὰ ζητήσω αὐτὰ τὰ χρήματα ἀπὸ τὸν πάππον.

Ὁ Γεώργιος οὐδέποτε ἤθελε τολμήσει νὰ τῆς ὁμιλήσῃ περὶ τούτου. Οὕτε κὰν τὸ ἐσκέφθη. Ἡ σύζυγός του ἦτο τὸσον ὑπερήφανος καὶ ὁ γέρον Γαρδινὸς τὸσον ἀπηνής! Ἦτο μεγάλη ἡ θυσία εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεβάλλετο χάριν αὐτοῦ, ἦτο δεῖγμα περιφανῆς ἀγάπης. Αἰφνιδίως κατελήφθη ὑπὸ τῆς θερμῆς τῆς καρδίας, ὑπὸ τῆς φαιδρότητος, ἣτις ἐπέρχεται μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ κινδύνου. Ἡ Κλαίρη ἐφάνετο αὐτῷ ὡς ὁ ὑπερφυσικὸν ἔχον τὸ χάρισμα τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς εἰρηνεύσεως, ὅπως ἡ ἄλλη, ἣτις εὐρίσκετο ἐκεῖ ἐπάνω, εἶχε τὸ χάρισμα τῆς διατραπέσεως τοῦ νοῦ καὶ τῆς καταστροφῆς. Εὐχαρίστως θὰ ἐγονυπέτει ἔμπροσθεν τῆς ὠραίας ἐκείνης μορφῆς, ἦν οἱ συνεστραμμένοι ὡς ἐκ τῆς νυκτὸς βύστρουχοι περιέβαλλον ὡσεὶ διὰ κυανίζοντος φωτεινοῦ κύκλου καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ αὐστηρότης τῶν χαρακτηριστικῶν συνεκεράννυτο ὑπὸ θαυμαστῆς ἐκφράσεως φιλοστοργίας.

— Κλαίρη, Κλαίρη. . . πόσον εἶσαι ἀγαθὴ!

Ἡ Κλαίρη χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ ὠδήγησεν αὐτὸν πρὸς τὸ λίκνον τοῦ τέκνου των.

— Φίλησέ το! . . . εἶπεν αὐτῷ ἡρέμα.

Καθὼς δὲ ἦσαν ἐκεῖ ἀμφοτέρω πλησίον ἀλλήλων, ἀφανεῖς σχεδὸν ἐντὸς τῶν πέπλων τῶν παραπετασμάτων, κύπτοντες ἄνωθεν τοῦ στόματος τοῦ παιδίου, οὐτινος ἡ ἀναπνοὴ εἶχε μὲν κατενεκθῆ ὅπως οὐκ, ἀλλ' ἦτο ἀκόμη ἀσθμαί-

νουςα ἐξ αἰτίας τῶν τιναγμῶν τοῦ βηχός, ὁ Γεώργιος ἐφοβήθη μὴ ἐξυπνήσῃ τὸ θυγάτριόν του καὶ ἠσπᾶσθη περιπαθῶς τὴν μητέρα.

Ἦτο τοῦτο ἀναντιρρήτως τὸ πρῶτον τοιοῦτου εἶδους ἀποτέλεσμα ὅπερ παρήγαγέ ποτε ἡ ἐν οἰκίᾳ τινὶ ἐμφάνισις τοῦ κυανοῦ ἀνθρωπίσκου. Συνήθως πανταχοῦ ὁπόθεν διαβαίνει ὁ ἀπαίσιος νάνος χωρίζει τὰς χεῖρας καὶ τὰς καρδίας, ἀποτρέπει τὸ πνεῦμα ἀπὸ τῶν προσφιλεστάτων αὐτοῦ ἀσχολιῶν ταρασσῶν αὐτὸ διὰ μυρίων ἀνησυχιῶν αἰτινες ἀφυπνίζονται ἐκ τοῦ κρότου τῆς ἀλυσίδος του καὶ ἐκ τῆς ἀπαίσίου ἄνωθεν τῆς στέγης κραυγῆς του:

« Ἡ λήξις!.. ἡ λήξις!.. »

Β'.

Ἀποκαλύψεις.

« Μπα!.. νὰ ὁ Σιγισμόνδος!.. Καλῶς τὸν μπάρμπα Σιγισμόνδον!.. πῶς ἔχεις; . . . Καὶ αἰ ἐργασίαι; πῶς πηγαινῶν εἰς τὸ κατάστημά σας; »

Ὁ γηραιὸς ταμίας ἐμειδία μὲ ἦθος καλοκάγαθον, διαμείβων χειραψίας μετὰ τοῦ προϊσταμένου, τῆς συζύγου του, τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ περιφέρων, ἐνῶ ὠμίλει, τὸ βλέμμα πέριξ αὐτοῦ. Εὐρίσκετο εἰς τὸ ἐργοστάσιον χρωματιστοῦ χάρτου ἐν τῷ προαετίῳ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, τὸ ἀνῆκον εἰς τοὺς Προσασῶν, ὧν ὁ συναγωνισμὸς ἤρχισε νὰ γίνηται ἐπίφοβος. Οἱ πρῶτοι αὐτοὶ ὑπάλληλοι τοῦ οἴκου Φρομῶν ἰδρύσαντες κατὰστημα δι' ἴδιον αὐτῶν λογαριασμόν, εἶχον ἀρχίσει ἐκ λίαν μικρῶν ἀπαρχῶν, ἀλλὰ βαθμηδὸν κατήντησαν ν' ἀποκτήσωσι καλὴν θέσιν ἐν τῇ ἀγορᾷ. Ὁ θεῖος Φρομῶν τοὺς ὑπεστήριξεν ἐπὶ πολὺ διὰ τῆς πίστεώς του καὶ τῶν χρημάτων του· τούτου ἕνεκα αἰ μετὰ τῶν δύο οἰκῶν σχέσεις ἦσαν φιλικαί, ἀπέμενε δὲ μετὰ τῶν καὶ εἰς ἐκκρεμῆς λογαριασμοῦ ἐκ δέκα ἢ δεκαπέντε χιλιάδων φράγκων, τὸν ὁποῖον παρημέλησαν νὰ κανονίσωσιν δριστηκῶς, διότι ἐγίνωσκον ὅτι ὁσάκις εἶχον δοσοληψίας μὲ τοὺς Προσασῶν, τὰ χρήματα ἦσαν ἀσφαλῆ.

Ἡ ὄψις τοῦ ἐργοστασίου ἦτο πράγματι ἐνθαρρυντικὴ. Αἱ καπνοδόχοι ἐξηρεύοντο ἀγερώχως τὸν καπνὸν των, αἰ δὲ αἰθουσαι τῆς ἐργασίας ἦσαν πλήρεις. Τὰ κτίρια ἦσαν καλῶς διασκευασμένα, τὰ ὑαλώματα τῶν παραθύρων καθαρά. Τὰ πάντα ἐμαρτύρουν δράσιν, εὐθυμίαν, πειθαρχίαν, ὅπισθεν δὲ τοῦ δικτυωτοῦ τοῦ ταμείου ἡ σύζυγος ἐνὸς τῶν ἀδελφῶν, ἀπλούστατα ἐνδεδυμένη, μὲ τὴν κόμην λεῖαν, μὲ ἦθος ἐξουσίας ἐπὶ τοῦ νεαροῦ προσώπου της, ἐκάθητο προσεκτικῆ καὶ ἀφωσιωμένη εἰς μακρὰν σειρὰν ἀριθμῶν.

Ἐνδομύχως ὁ γηραιὸς Σιγισμόνδος ἀνελογίζετο πικρῶς τὴν ὑπάρχουσαν διαφορὰν μετὰ τῶν οἴκου Φρομῶν, τοῦ τὸσον πλουσίου ἄλλοτε,

ἀποζώντος δὲ νῦν ἐκ μόνης τῆς παλαιᾶς του φήμης καὶ τῆς προϋούσης ὁλονὲν εὐημερίας τῆς ὑπ' ὄψιν του ἐπιχειρήσεως. Τὸ ἐξερευνητικὸν βλέμμα του εἰσέδουε καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας γωνίας, ἀναζητοῦν τὴν ἔλλειψιν, σημεῖόν τι τρωτὸν ὅπως τὸ κατακρίνη, ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν εὑρίσκειν, ἤσχαλλεν, ἐθλίβετο καὶ τὸ μείδιμά του καθίστατο ἐπίπλαστον, τεταραγμένον.

Τὸν ἐτάρασεν ἰδίως ὁ τρόπος ὃν ἔπρεπε νὰ ἐκλέξη ὅπως ζητήσῃ τὰ χρήματα τῶν προϊσταμένων του, χωρὶς ν' ἀφήσῃ νὰ φανῇ ἡ στενοχωρία τοῦ ταμείου του. Ὁ δυστυχὴς προσεποιεῖτο ἦθος εὐχαρι, ἀφροντι, τὸ ὁποῖον πράγματι ἐνεποίει λύπην... Αἱ ὑποθέσεις ἐπήγαιναν καλὰ... πολὺ καλὰ... Διέβαιναν ἀπὸ τὴν συνοικίαν τυχαίως καὶ ἐσυλλογίσθη νὰ ἐμῆθ μῆσα... Ἦτο φυσικόν, αἶ; Πάντοτε κανεὶς ἀγαπᾷ νὰ βλέπῃ τοὺς παλαιούς συντρόφους...

Πλὴν τὰ προϊμια ταῦτα, οἱ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένοι οὗτοι ἐλιγμοὶ δὲν τὸν ἤγον ἐκεῖ ὅπου αὐτὸς ἐπόθει ἀπεναντίας τὸν ἀπεμάκρυνον ἐκ τῆς ἰδέας του, ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἐβλεπεν ἤδη ἐκπληξιν εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀκρωμένων αὐτοῦ· διὸ ἀπεπλανήθη ἐντελῶς, ἐτραύλισεν, ἔχασε τὰ λόγια του καὶ ὡς τελευταῖον καταφύγιον ἔλαβε τὸν πῖλον του καὶ προσεποιήθη ὅτι ἐξέρχεται. Παρὰ τὴν θύραν δῆθεν αἴφνης ἐνεθυμήθη κατὶ.

— Ἄ, ναί, ἀλίθεια!.. ἀφοῦ τόσον καὶ τόσον ἐμ' ἐδῶ!

Καὶ ἐκίμυε τοὺς ὀφθαλμούς με μορφασμὸν τινα τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἐνόμιζε πονηρὸν καὶ ὅστις πράγματι ἦτο θλιβερός.

— Ἀφοῦ εἴμεθα ἐδῶ τώρα, ἄς ἐξεφλήσωμεν καὶ ἐκεῖνον τὸν παλαιὸν μας λογαριασμὸν.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ καὶ ἡ καθημένη παρὰ τὸ λογιστήριον γυνὴ προσέβλεψαν ἀλλήλους πρὸς στιγμὴν χωρὶς νὰ ἐνωσῶσιν.

— Λογαριασμὸν;.. Τί λογαριασμὸν;

Εἶτα καὶ οἱ τρεῖς ταυτόχροτως ἤρχισαν νὰ γελῶσιν ἐκ καρδίας ὡς νὰ εἶπεν ἀστειωτῆτά τινα, ὅπως οὖν βαρεῖται, ὁ γηραιὸς ταμίας. Τὸν διάβολον τὸν μπάριμπα Πλανῆν! Διότι ἐγέλα καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐγέλα ὁ γέρον! Ἐγέλα χωρὶς νὰ ἔχῃ καθόλου ὄρεξιν, μιμούμενος τοὺς ἄλλους.

Τέλος ἐπῆλθεν ἡ ἐξήγησις. Ὁ Φρομὼν εἶχε μεταβῆ ὁ ἴδιος πρὸ ἐξ μηνῶν καὶ παρέλαβε τὰ εἰς χεῖρας τῶν ὑπολειπόμενα χρήματα.

Ὁ Σιγισμῦνδος ἠσθάνθη ὅτι ἐκλονίζετο· ἔσχεν ἐν τούτοις τὸ θάρρος ν' ἀπαντήσῃ:

— Ἀλίθεια!.. καλὰ λέγετε! Τὰ ἐξέλασα.

Ἄ! ὁ Σογισμῦνδος Πλανῆς χωρὶς ἄλλο ἐγῆρασε πολὺ. Παρήκμασα, παιδιὰ μου, παρήκμασα!..

Καὶ ὁ ἀξιόλογος ἀνὴρ ἀπῆλθεν ἀπομάσων τοὺς ὀφθαλμούς, ἐν οἷς ἐστίλθον ἀκόμη δάκρυα

παχέα, λείψανα τῶν πρὸ μικροῦ φαίδρων γελῶτων του. Ὅπισθεν του οἱ νέοι προσέβλεπον ἀλήλους σείοντες τὰς κεφαλὰς. Εἶχον ἐννοήσει.

Τόσον σφοδρὰ ἦτο ἡ ζάλη ἣν ἐκ τοῦ τραύματος ὑπέστη ὁ ταμίας, ὥστε ἀφοῦ ἐξῆλθεν ἠναγκάσθη νὰ καθήσῃ ἐφ' ἐνὸς θρανίου. Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ αἰτία δι' ἣν ὁ Γεώργιος δὲν ἐλάμβανε πλέον χρήματα ἐκ τοῦ ταμείου! Τὰ ἐσύναζε μόνος του. Ὅ,τι συνέβη μὲ τούτους Προσασσὼν θὰ συνέβη καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα μέρη. Ὅστε ἦτο περιττὸν νὰ ἐκτεθῇ εἰς νέους ἐξευτελισμούς. Ναί! πλὴν ἡ λήξις, ἡ λήξις!.. Καὶ ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης ἀνέκτισε νέας δυνάμεις. Ἀπέμαξε τὸ πλήρες ἰδρώτος μέτωπόν του καὶ ἐπανάλαβε τὴν πορείαν του ὅπως ἀποπειραθῆ νέον διαβῆμα παρὰ τινα τῶν πελατῶν τοῦ καταστήματος διαμένοντι ἐν τῷ προαστείῳ. Τὴν φορὰν ταύτην ἔλαβε τὰς δεούσας προφυλάξεις καὶ χωρὶς καν νὰ εἰσέλθῃ, ἀπὸ τῆς θύρας ἔκραξε πρὸς τὸν ταμίαν:

— Καλημέρα, μπάριμπα ταδε!.. Μίαν πληροφορίαν δόσε μου, σὲ παρακαλῶ..

Καὶ ἐκράτει τὴν θύραν ἠμικλειστον, μὲ τὴν χεῖρα σπασμωδικῶς ἀποτεθεῖσαν ἐπὶ τοῦ στροφῆως.

— Ποῖαν ἐποχὴν ἐξεφλήσαμεν τὸν τελευταῖόν μας λογαριασμὸν; ἐλησμόνησα νὰ τὸν ἐγγράψω.

Ἄ! εἶχεν ἐξεφληθῆ πρὸ πολλοῦ, πρὸ πολλοῦ ὁ λογαριασμὸς. Ἡ ἀπόδειξις τοῦ Φρομῶν ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου. Εἶχον παρέλθει ἤδη πέντε μῆνες.

Ἡ θύρα ἐκλείσθη μετὰ σπουδῆς.

Εἶχεν ἤδη δύο δείγματα. Πραφανῶς τὸ αὐτὸ θὰ συνέβαινε πανταχοῦ.

« Ἄ, κύριε Γεώργιε... κύριε Γεώργιε!... » ἐψιθύριεν ὁ ταλαίπωρος Σιγισμῦνδος, ἐνῶ δὲ ἐξηκολούθει τὴν περιουσίαν του κεκυφώς, μὲ τοὺς πόδας τρέμοντας, ἡ ἄμαξα τῆς κυρίας Φρομῶν διῆλθεν λίαν ἐγγύθεν αὐτοῦ διευθυνομένη πρὸς τὸν σταθμὸν τῆς Ὀρλεάνης· ἀλλ' ἡ Κλαίρη δὲν εἶδε τὸν γηραιὸν Πλανῆν, ὅπως πρὸ ὀλίγου ἐξερχομένη ἐκ τῆς κατοικίας της δὲν εἶδε τὴν ρεδιγῆταν τοῦ κυρίου Σέβη καὶ τὸν ὑψηλὸν πῖλον τοῦ ἐνδόξου Δελομπέλ, ἀμφοτέρων μαρτύρων ἐπίσης τῆς λήξεως, οἵτινες ἐκαμπτον ἐξ ἀντιθέτου διευθύνσεως τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ τῶν Καλογοραίων ἀποβλέποντες ἀμρότεροι εἰς τὸ ἐργαστάσιον καὶ εἰς τὸ βαλάντιον τοῦ Ρίσλερ.

Ἡ νεαρὰ γυνὴ λίαν ἀπασχολημένη ἐκ τοῦ διαβήματος ὅπερ ἐμελλε νὰ ἐπιχειρήσῃ δὲν προσεῖχεν εἰς τὴν ὁδόν.

Συλλογίσθητε κομμάτι!.. Ἦτο φοβερόν. Νὰ ὑπάγῃ νὰ ζητήσῃ ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων ἀπὸ τὸν Γαρδινῶ, ἀπὸ ἀνθρώπου ὅστις ἐκαυχᾶτο ὅτι οὐδέποτε εἶχε δανεισθῆ ἢ δανείσει ἕνα ὄβολον καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, ὅστις διηγείτο συχνότατα ὅτι μίαν καὶ μόνην φορὰν ὑποχρεώθει νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ πατρὸς του τεσσαρά-

κοντα φράγκα ὅπως ἀγοράσῃ ἀναξυρίδας, ἀπέδωκε τὰ τεσσαράκοντα αὐτὰ φράγκα κατὰ μικρὰς δόσεις. Πρὸς πάντας, καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ τέκνα του, ὁ γέρον Γαρδινῶ ἠκολούθει τὰς παραδόσεις τῆς πλεονεξίας, ἄς ἡ γῆ, ἡ σκληρὰ καὶ πολλὰκις ἀχάριστος πρὸς τοὺς καλλιεργούντας αὐτὴν γῆ φαίνεται ἐμπνέουσα πρὸς πάντας τοὺς χωρικούς. Ἐκ τῆς κολοσσαίας περιουσίας του ἐνόει νὰ μὴ περιέλθῃ τὸ παραμικρὸν εἰς τὴν γένεάν του ἐνόσω αὐτὸς ἔζη.

— Θὰ εὔρουν τ' ἀγαθὰ μου ἀφοῦ ἀποθάνω, ἔλεγε συχνάκις.

Ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ἀναχωρῶν ἐνύμφευσε τὴν θυγατέρα του, τὴν κυρίαν Φρομῶν, μητέρα τῆς Κλαίρης ἄνευ τῆς ἐλαχίστης προικός, βραδύτερον δὲ οὐδέποτε ἐσυγχώρησε τὸν γαμβρὸν του ὁ φθονερός διότι ἀπέκτησε περιουσίαν ἄνευ τινὸς συνδρομῆς ἐκ μέρους του. Διότι εἶχε καὶ τοῦτο ὁ ματαιόδοξος καὶ φιλοχρήματος χαρακτήρ του, νὰ ἐπιθυμῇ ὅπως καθεὶς ἔχῃ ἀνάγκην αὐτοῦ, ὅπως προσκυνῇ τὰ χρήματά του. Ὅσάκις οἱ Φρομῶν ἔχαιρον ἐνώπιόν του διὰ τὴν καλὴν τροπὴν ἣν ἤρχιζον νὰ λαμβάνωσιν αἱ ὑποθέσεις των, ὁ μικρὸς κυανοῦς καὶ πονηρὸς ὀφθαλμὸς του ἐμεῖδία εἰρωνικῶς ἔλεγε δὲ τὴν φράσιν: « θὰ ἰδοῦμεν εἰς τὸ τέλος! » μὲ τόνον ὅστις προϋξέει φρικίασιν. Ἐνίοτε περὶ τὴν δειλὴν ἐν Σαβινύ, ὅτε ὁ κῆπος, αἱ δεινροστομῆται, οἱ κυανίζοντες σχιστόλιθοι τῆς ἐπαύλειος, αἱ βόδινοι πλίνθοι τῶν σταύλων, τὰ ἔλη, αἱ δεξαμεναί, ἀπῆστραπτον περιλούμενα ὑπὸ τῆς χρυσῆς αἴγλης τοῦ δύνοντος ἡλίου, ὁ ἀλλόκοτος αὐτὸς ὀψίπλοτος ἀφοῦ ἤθελε περιφέρει κύκλῳ τὸ βλέμμα, ἔλεγεν ἐνώπιον τῶν τέκνων του:

— Ἢ ἀποθάνω εὐχαριστημένος μίαν ἡμέραν, πρὸ πάντων διότι κανεὶς ἐκ τῆς οἰκογενείας δὲν θὰ εἶνε ἀκριτὰ πλούσιος ὥστε νὰ διατηρήσῃ ἐπαυλιὴν τῆς ὁποίας ἡ συντήρησις ἀπαιτεῖ κατ' ἔτος πενήτηκοντα χιλιάδας φράγκων.

Ὅχι ἦττον χάρις εἰς τὴν ὑψηλὴν φιλοστοργίαν ἣν καὶ αὐτοὶ οἱ αὐστηρότατοι τῶν πάππων αἰσθάνονται εἰς τὰ μύχια τῆς καρδίας, ὁ γηραιὸς Γαρδινῶ εὐχαρίστως θὰ περιποιεῖτο τὴν ἐγγόνην του. Ἄλλ' ἡ Κλαίρη ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἠσθάνετο ἀκατανίκητον ἀντιπάθειαν πρὸς τὴν σκληρότητα καὶ τὸν ἐπηρεζόμενον ἐγωισμὸν τοῦ πρώην χωρικοῦ. Ἄλλως τε, ὅταν ἡ στοργὴ δὲν συνδέῃ ἐκείνους οὐδ' ἡ διαφορὰ τῆς ἀνατροφῆς διαχωρίζει, ἡ ἀντιπάθεια ἀναμεσῶν των παντοσείδως ἐπαυξάνει. Ὅτε ἐπρόκειτο νὰ γείνη ὁ γάμος τῆς Κλαίρης μετὰ τοῦ Γεωργίου, ὁ γέρον εἶπε πρὸς τὴν κυρίαν Φρομῶν:

— Ἐάν ἡ κόρη σου θέλῃ, θὰ λάβῃ ἀπὸ ἐμὲ δῶρον ἡγεμονικόν· ἀλλὰ πρέπει νὰ μοῦ τὸ ζητήσῃ.

Καὶ ἡ Κλαίρη οὐδὲν ἔλαβε, διότι οὐδὲν ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ.

Οἷον μαρτύριον δι' αὐτὴν νὰ ἔλθῃ μετὰ τρία ἔτη νὰ ἐπικαλεσθῇ τὰς ἀναγκαιούσας ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων παρὰ τῆς περιφρονηθείσης ἤδη γενναιοδωρίας του, νὰ ταπεινωθῇ, νὰ ὑποστῇ τὰς ἀτελευτήτους νοουθεσίας, τοὺς ἀνοήτους σαρκασμούς, ταῦτα πάντα δὲ ἀρτυόμενα διὰ χυδαίων ἀστειωτήτων, δι' εὐφυολογιῶν κοινῶν ἐκ τῶν παροιμιῶν τῶν ἐν γένει ὀρθῶν ἄς ἐπλασαν πνεύματα περιορισμένα μὲν, ἀλλὰ λογικά, καὶ αἰτινες προσβάλλουσι μὲ τὴν βάνανσον φρασεολογίαν των ὡς ὕβρις κατωτέρου πρὸς ἀνώτερον.

Δυστυχὴς Κλαίρη! Ὁ σύζυγός της καὶ ὁ πατήρ της ἐταπεινοῦντο ἐν ἑαυτῇ. Ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ἡμολογήσῃ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἐνόου καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ οἴκου ὃν ὁ ἄλλος εἶχεν ἰδρύσει καὶ διὰ τὸν ὁποῖον τοσοῦτον ἐνόσω ἔζη ὑπερηφανεύετο. Ἡ ἰδέα αὐτῆ ὅτι ἐμελλε νὰ πρυστατεύσῃ πᾶν ὅ,τι πλέον τῶν ἄλλων ἠγάπα ἐν τῷ κόσμῳ ἀπετέλει τὴν ἰσχύν της ἅμα καὶ τὴν ἀδυναμίαν της...

Ἦτο ἡ ἐνδεκάτη ὥρα ὅτε ἐφθασεν εἰς Σαβινύ. Ἐπειδὴ δὲν εἶχε προαναγγεῖλει τὴν ἐπίσκεψίν της, ἡ ἄμαξα τῆς ἐπαύλειος δὲν εὑρίσκετο εἰς τὸν σταθμὸν καὶ ἐδέησε νὰ διανύσῃ τὸν δρόμον πεζῇ.

Τὸ ψῦχος ἦτο δριμύ, ἡ δὲ ὁδὸς σκληρὰ καὶ ξηρὰ. Ὁ παγερὸς ἄνεμος ἔπνεεν ἐλευθέρως ἐπὶ τῶν ἀύχμηρῶν πεδίων καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, ὅπου ἐπέπιπεν ἀκωλύτως διὰ μέσου τῶν ἀφυλλῶν δένδρων καὶ τῶν γυμνῶν ὄχθων. Ὑπὸ τὸν συννεφῶδη οὐρανὸν ἡ ἐπαυλις ἐφαίνετο ἐκτυλισσοῦσα τὴν μακρὰν γραμμὴν τοῦ χθαμαλοῦ τείχους καὶ τῶν φραγμῶν δι' ὧν ἀπεχωρίζετο ἀπὸ τῶν πέριξ ἀγρῶν. Οἱ σχιστόλιθοι τῆς στέγης ἦσαν ἀμαυροὶ ὡς ὁ οὐρανὸς ὃν κατώτρειζον· ἀπασα δὲ ἡ μεγαλοπρεπὴς αὐτῆ θερινὴ κατοικία μεταμορφωθείσα ὑπὸ τοῦ χειμῶνος, στυγνῇ, ἀφρονος, χωρὶς οὐδὲν φύλλον εἰς τὰ δένδρα, χωρὶς οὐδεμίαν περιστεράν ἐπὶ τῆς στέγης, ἐφαίνετο μὴ διασώζουσα ἄλλο ἔχνος ζωῆς εἰμὴ τὴν ὑγρὰν φρικίαν τῶν δεξαμενῶν της καὶ τὸν θρηνώδη ψίθυρον τῶν ὑψηλῶν αἰγείρων, αἰτινες προσέκλινον ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης σείουσαι τὰς φαλακὰς τῶν εἰς τὰς κορυφὰς αὐτῶν εἰσδυσασῶν κισσῶν.

Μακρόθεν ἡ Κλαίρη εὑρίσκει τὸν οἶκον ἐνθα διῆλθε τὴν νεότητά της ἔχοντα τὸ ἦθος αὐστηρὸν καὶ μελαγχολικόν. Ἐφαίνετο αὐτῇ ὅτι τὸ Σαβινύ τὴν ἐβλεπεν ἐρομένην μὲ τὴν ψυχρὰν καὶ ἀριστοκρατικὴν μορφήν ἣν εἰδείκνυε πρὸς τοὺς διαβάτας τῆς κυρίας ὁδοῦ, τοὺς σταματῶντας παρὰ τὰ ἀύχμηρὰ σίδηρα τῶν κιγκλίδων του.

Ἦ σκληρὰ μορφή τῶν ἀψύχων πραγμάτων!

Καὶ ὅμως ὄχι, δὲν ἦτο τόσον σκληρὰ, διότι μὲ τὴν κατὰ κλειστον αὐτοῦ ὄψιν τὸ Σαβινύ ἐ-

φαινετο λέγον αὐτῆ: « Πήγαυε!.. Μὴ εἰσελθῆς! » Καὶ ἂν ἤθελεν ἀκούσει αὐτὸ ἡ Κλαίρη καὶ παραιτηθῆ τοῦ σκοποῦ της τοῦ νὰ δμιλήσῃ πρὸς τὸν πάππον της, θὰ ἐπέστρεφεν ἐν τάχει εἰς Παρισίους καὶ θὰ διέσωζε τὴν ἡσυχίαν τοῦ βίου της. Ἀλλὰ δὲν ἐνόησεν ἡ ἀτυχὴς καὶ ἦδη ὁ μεγαλόσωμος κύων τῆς Νέας Γῆς, ὅστις τὴν εἶχεν ἀναγνωρίσει, προσῆλθε σκιρτῶν ἀνὰ μέσον τῶν ξηρῶν φύλλων καὶ ἐφύσα διὰ τῶν μυκτῆρων του παρὰ τὴν πύλην.

— Καλημέρα, Φραγκίσκα;.. ποῦ εἶνε ὁ παππούς; ἠρώτησε τὴν κηπουρὸν, ἥτις προσῆλθε καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν, ταπεινῆ, ἀτολμος, τρέμουσα ὡς πάντες οἱ ἐν τῇ ἐπαύλει ὑπηρετοῦντες ὁσάκις εὐρίσκοντο ἐνώπιον τῶν κυρίων των.

Ὁ παππούς εὐρίσκειτο εἰς τὸ γραφεῖόν του, μικρὸν περίπτερον ἀνεξάρτητον ἐκ τῆς κυρίας οἰκοδομηῆς, ὅπου διήρχετο τὰς ἡμέρας του φυλλομετρῶν φακέλλους, χαρτοθήκας, ὀγκώδη βιβλία μὲ πρασίνην ῥάχιν, μὲ τὴν μονομανίαν τῆς γραφειοκρατίας τῆς προερχομένης ἐκ τῆς προτέρας ἀμαθείας του καὶ ἐκ τῆς φαντασιώδους ἐντυπώσεως, ἣν εἶχεν ἐμποιήσει εἰς αὐτὸν ἄλλοτε τὸ γραφεῖον τοῦ συμβολαιογράφου τοῦ χωρίου του.

Κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἦτο κλεισμένος εἰς τὸ γραφεῖόν του μαζί μὲ τὸν φύλακά του, εἰδὸς τὸ κατασκόπου ἐξοχικοῦ, ἐμμισθον καταδότην τηροῦντα αὐτὸν ἐνήμερον περὶ πάντων τῶν συμβαινόντων καὶ τῶν λεγομένων εἰς τὸν τόπον.

Ἦτο ὁ εὐνοοῦμενος τοῦ κυρίου. Ἐκαλεῖτο Κουνάδης καὶ εἶχε πράγματι τὴν πεπιεσμένην, πανοῦργον καὶ αἰμοδιψῆ κεφαλήν τοῦ ζώου, οὐτινος ἔφερε τὸ ὄνομα.

Ἰδὼν εἰσελθούσαν τὴν ἐγγόννην του ὠχρὰν καὶ τρέμουσαν ὑπὸ τὰς σιῦρας ὁ γέρον ἐνόησεν ὅτι συνέβαινε σοβαρὸν τι καὶ ἀσύνητες καὶ ἐνευσε πρὸς τὸν Κουνάδην, ὅστις ἐξηφάνισθη διολισθίσας διὰ τῆς ἡμικλειστοῦ θύρας, ὡς νὰ εἰσῆλθεν εἰς τὸν τοῖχον.

— Τί ἔχεις, κορίτσι μου;.. Πῶς εἶσαι ἔτσι ταραγμένη; τὴν ἠρώτησε καθήμενος ὀπισθεν τοῦ ὑπερμεγέθους γραφείου του.

Τῶ ὄντι τὸ ταχύ βᾶδισμα ὑπὸ τὸν παγερὸν ἀέρα τῆς πεδιάδος, ὁ ἀγὼν ὃν ὑπέστη ἕως ὅτου ἀποφασίσῃ νὰ μεταβῆ ἐκεῖ, ἀπέδιδον εἰς τὴν μορφήν της, ἦττον γαλήνιον τοῦ συνήθους, ἐκφρασίαν ἀσυνήθη. Χωρὶς αὐτὸς καθόλου νὰ τὴν προσκαλέσῃ ἐπλησίασε, τὸν ἡσπᾶσθη καὶ ἐκάθησεν ἔμπροσθεν τῆς ἐστίας, ἐνθὰ δαυλοὶ περιβαλλόμενοι ἀπὸ ξηρὸν βρῦον, ἢ κῶνοι πιτύων συναχθέντες εἰς τὰς δεινροστοιχίας τοῦ κήπου ἐκκίον σπινθηρίζοντες ζωηρῶς, ἐνῶ ἐσύριζεν ὁ ἐν αὐτοῖς χυμός. Δὲν ἀπέσεισε κἄν πρότερον τὴν στιζούσαν τὸν πέπλον της λεπτὴν χάλιαζαν, ἀλλ' ἐλάλησεν ἀμέσως, πιστῶς ἐκτελοῦσα τὴν ἀπό-

φασίν της ὅπως εἶπε εὐθύς ἄμα τῇ εἰσόδῳ της τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς της, πρὶν συσταλῆ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀτμοσφαιρας τοῦ φόβου καὶ τοῦ σεβασμοῦ, τῆς περιβαλλούσης τὸν πάππον καὶ καθιστώσης αὐτὸν οἰονεὶ θεότητά τινα ἐπίφοβον.

Ἐδέησε πολλὴν νὰ καταβάλλῃ γενναϊότητα ὅπως μὴ ταραχθῆ, ὅπως μὴ διακοπῆ πρὸ τοῦ ὀξέος ἐκείνου βλέμματος τοῦ προσηλωμένου ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐμφυχωθέντος εὐθύς μετὰ τὰς πρώτας λέξεις ὑπὸ κκεντρεχοῦς χαρᾶς, πρὸ τοῦ θηριώδους στόματος, οὐ αἰ γωνίαί ἐφαίνοντο ἐσφραγισμέναι ὑπὸ τῆς ἐπιθεβλημένης ἀφωνίας, τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης, τῆς ἀρνήσεως πάσης εὐαισθησίας. Ἐπεράτωσε τὴν δμιλίαν της χωρὶς νὰ διακοπῆ, εὐσεβάστως ἀλλ' ἄνευ ταπεινώσεως, κρύπτουσα τὴν συγκίνησίν της, ἐνισχύουσα τὴν φωνὴν της διὰ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων της. Τῇ ἀληθείᾳ ὅστις τυχὸν ἤθελεν ἰδεῖ αὐτοὺς ἀντικρὺ ἀλλήλων, τὸν μὲν ψυχρὸν, ἡσυχον, ἀναπαυτικῶς καθήμενον ἐπὶ τῆς ἐδρας του μὲ τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια τοῦ φαινοῦ χροῶδους ὑπενδύτου του, τὴν δὲ προσεκτικὴν εἰς πᾶσαν λέξιν ἣν ἀπήγγελλεν, ὡς νὰ ἐξήρητο ἐξ ἐκάστης αὐτῶν ἡ καταδίκη της ἢ ἡ ἀθώωσίς της, οὐδέποτε ἤθελεν ὑποθέσει ὅτι ἦτο ἐγγόννη ἐνώπιον πάππου, ἀλλὰ κατηγορουμένη ἐνώπιον ἀνακριτοῦ.

Ὁ λογισμὸς τοῦ γέροντος κατείχετο ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἐπαρσεως ἐπὶ τῷ θριάμβῳ του. Ἰδοὺ λοιπὸν ὅπου κατενικήθησαν, αὐτοὶ οἱ ψωροῦπερήφανοι Φρομών! Ἰδοὺ ὅπου εἶχον τὴν ἀνάγκην τοῦ γέρω Γαρδινῶ! Ἡ κενοδοξία, τὸ ὑπερνεκῶν ἐκ αὐτῷ αἰσθημα, ὑπερξεχειλιζεν ἀκουσίως ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ συμπεριφορᾷ. Ἀφοῦ ἡ Κλαίρη ἐτελείωσεν, ἔλαθε καὶ αὐτὸς τὸν λόγον καὶ ἤρχισε φυσικῶς διὰ τῶν φράσεων: «... ἤμην βέβαιος... τὸ προεἶπα... καλὰ τὸ ἔλεγα ὅτι εἰς τὸ τέλος θὰ ἰδοῦμεν!» ἐξηκολούθησε δὲ μὲ τὸν αὐτὸν χυδαῖον καὶ προσβλητικὸν τρόπον καὶ ἐτελείωσε δηλῶν ὅτι «ἐνεκα τῶν γνωστῶν εἰς τὴν οἰκογένειαν ἀρχῶν του» δὲν ἐδάνειζεν οὔτε ὀβολόν.

Τότε ἡ Κλαίρη ἐλάλησε περὶ τοῦ τέκνου της, περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ συζύγου της, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν ταῦτῳ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς της καὶ τὸ ὁποῖον ἔμελλε ν' ἀτιμασθῆ. Ὁ γέρον ἐμεινεν ἀπαθής, ἀμειλικτος, ἐπωφελήθη δὲ ἐκ τῆς ταπεινώσεώς της ὅπως τὴν ταπεινώσῃ ἐτι μάλλον διότι ἀνῆκε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν φυλὴν τῶν ἀγαθῶν ἀγροτῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀφοῦ ὁ ἐχθρὸς των πέσῃ χαμᾶι, οὐδέποτε τὸν ἀφίνουσι χωρὶς ν' ἀποτυπώσωσι τοὺς ἡλους τῶν ὑποδημάτων των ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

— Τοῦτο μόνον ἠμπορῶ νὰ σοῦ εἰπῶ, κορίτσι μου, ὅτι τὸ Σαβινὺ εἶνε διὰ σὰς πάντοτε ἀνοι-

κτόν... Ἄς ἔλθῃ καὶ ὁ σύζυγός σου ἐδῶ· ἔχω ἀκριβῶς ἀνάγκην ἐνός γραμματέως. Λοιπὸν ὁ Γεώργιος θὰ κρατῆ τὴν ἀλληλογραφίαν μου μὲ μισθὸν ἑκατὸν φράγκων τὸν μῆνα, καὶ μὲ τροφήν δι' ὅλους σὰς... Πρότεινέ του αὐτὸ ἐκ μέρους μου καὶ ἔλατε...

Ἡ Κλαίρη ἠγέρθη ἀγανακτοῦσα. Εἶχε προσέλθει πρὸς αὐτὸν ὡς κόρη του καὶ τὴν ὑπέδειχτο ὡς ἐπαίτιδα. Χάρτι θεῖς ὅμως δὲν εὐρίσκειτο εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον!

— Νομίζεις; εἶπεν ὁ Γαρδινῶ κκμῶν ἠθριωδῶς τοὺς ὀφθαλμούς.

Φρικιωσά ἡ Κλαίρη ἐβάθισε πρὸς τὴν θύραν χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ. Ἀλλ' ὁ γέρον τὴν ἀνεχαίτισε δι' ἐνός νεύματος.

— Πρόσεξε, εἶπε, δὲν ἤξεύρεις τί ἀρνείσαι... Πρὸς τὸ συμφέρον σου, ἐννοεῖς; σοῦ ἐπρότεινα νὰ φέρῃς ἐδῶ τὸν συζυγόν σου... Δὲν ἤξεύρεις τί ζωὴν διάγει ἐκεῖ πέραν... Δὲν τὸ εἰξεύρεις βέβαια, διότι ἀλλέως δὲν θὰ ἤρχεσο νὰ μοῦ ζητήσης τὰ χρήματά μου διὰ νὰ ὑπάγουν καὶ αὐτὰ ἐκεῖ ὅπου ὑπῆσαν τὰ ἰδικά σου... Αἱ, ἤμην ἐνήμερος ἐγὼ ὡς πρὸς τὴν διαγωγὴν τοῦ συζύγου σου. Ἐγὼ τὴν ἀστυνομίαν μου εἰς Παρισίους καὶ εἰς τὴν Ἀνιέρην ἀκόμη, ὅπως τὴν ἔχω καὶ εἰς Σαβινὺ. Ξεῦρω ἐγὼ πῶς περᾶ τὰς νύκτας του καὶ τὰς ἡμέρας του αὐτὸς ὁ παστρικός καὶ δὲν θέλω οἱ παράδες μου νὰ γαθοῦν ἐκεῖ ὅπου χάνεται καὶ αὐτός. Δὲν ἀμῶζει τὸ τοιοῦτο εἰς χρήματα τὰ ὁποῖα ἐκέρδησα ἐντίμως.

Ἡ Κλαίρη ἤκουε μὲ ὀφθαλμούς ἐκθαμβοῦς, διεσταλμένους ἐκ τῆς ἀγωνίας, συνκισθανομένη ὅτι δραμὰ τι φοβερόν εἰσεδύσεν εἰς τὸν βίον της διὰ τῆς στενῆς καὶ γχαμαλῆς πύλης τῶν καταγεγλιῶν. Ὁ γέρον ἐξηκολούθησε γελῶν σαρδωνικῶς:

— Ἐχει φαίνεται γερὰ δοντάκια αὐτὴ ἡ κυρὰ Σιδωνία!

— Ἡ Σιδωνία!

— Ἄς εἶνε... τὸ εἶπα τώρα... Ἐπειτα θὰ τὸ ἐμάνθανες καὶ σὺ μίαν ἡμέραν... Εἶνε μάλιστα παράδοξον πῶς πρὸ τόσο καιροῦ... Ἀλλὰ σεῖς αἱ γυναῖκες εἰσθε ὅλαι ματαιόδοξοι... Ποτὲ δὲν σὰς ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν ἡ ἰδέα ὅτι ἠμποροῦν νὰ σὰς ἀπατώσιν... Καὶ ὅμως μάλιστα! Ἡ Σιδωνία ἔφαγε τὴν περιουσίαν σου, μὲ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ συζύγου της πάντοτε...

Ἀνηλεῶς δὲ διηγήθη πρὸς τὴν ἐγγόννην του πόθεν προήρχοντο τὰ χρήματα τῆς ἐν Ἀνιέρην οἰκίας, οἱ ἵπποι, αἱ ἀμαζαί, πῶς ἦτο ἠτρεπισμένη ἡ χαρίεσσα αὐτῶν φωλεὰ ἐν τῇ λεωφόρῳ Γαβριέλ. Ἐξήγει καὶ περιέγραφε τὰ πάντα ἐν λεπτομερείᾳ Ἐφαίνετο ὅτι σὺν νείαν ἀφορμὴν ὅπως ἐξασκήσῃ τὴν περὶ τὴν κατασκοπεῖαν μονομανίαν του, ἐπωφελήθη αὐτῆς δαψιλῶς ἴσως ἐνυπῆρχεν ἀορίστως ἐν τῇ διαγωγῇ ταύτῃ καὶ αἰσθηματι κρυφίως ὀργῆς κατὰ τῆς

μικρᾶς Σέβη, τὸ πνεῦμα γερωντικῆς ἐρωτος, ὅστις ἐμεινεν ἀνεκδήλωτος.

Ἡ Κλαίρη ἠκροῦτο οὐδὲν λέγουσα, καὶ τὰ χεῖλη της ἐστολίζοντο ὑπὸ μειδιάματος ἀπιστίας. Τὸ μειδιάμα αὐτὸ ἐξῆπτεν ἐτι μάλλον τὸν γέροντα, παρῶς τὴν κκεντρεχείαν του... Ἄ! δὲν μὲ πιστεύεις;.. Θέλεις λοιπὸν ἀποδείξεις;.. Καὶ τὰς εἶδιδε, τὰς συνεσώρευε, κατεβασάνιζε διὰ τραυμάτων μαχαίρας τὴν καρδίαν της. Δὲν εἶχε παρὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἴδῃ εἰς τὸ ἐμπορικὸν κατάστημα τοῦ Δάρος, τοῦ ἐν τῇ ὁδῷ Εἰρήνης ἀδαμξαντοπόλου. Πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν ὁ Γεώργιος εἶχεν ἀγοράσει ἀπὸ αὐτὸν ὀρθοκῆθον ἀδαμξάντων ἀξίας τριάκοντα χιλιάδων φράγκων. Αὐτὸ ἦτο τὸ πρωτοχρονιάτικον δῶρον τῆς Σιδωνίας. Νὰ ἐξοδεύῃ τριάκοντα χιλιάδας φράγκων δι' ἀδαμξαντας τὴν παρκαμονὴν τῆς χρεωκοπίας του!

Ἡδύνατο νὰ λαλῆ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας χωρὶς ἡ Κλαίρη νὰ τὸν διακόψῃ. Συνησθάνετο αὐτὴ ὅτι ἡ ἐλαχίστη προσπάθεια θὰ ἔκαμνε νὰ διαφρεύσωσι τὰ δάκρυα ἐκ τῶν πεπληρωμένων ὀφθαλμῶν της, ἐνῶ αὐτὴ ἤθελεν ἀπεναντίας νὰ μειδιᾷ, νὰ μειδιᾷ ἕως τέλους ἡ ἀγαθὴ καὶ ἐνάρετος γυνὴ! Ἐκ διαλειμμάτων μόνον ἔβλεπε πρὸς τὴν ὁδόν. Ἐβιάζετο νὰ ἐξέλθῃ, ν' ἀποφύγῃ τὸν ἦχον τῆς κκεκοτρόπου ἐκείνης φωνῆς, ἥτις τὴν κατεδίωκεν ἀμειλικτως.

Τέλος ὁ γέρον ἐσιώπησεν, διότι εἶπε πάντα ὅσα εἶχε νὰ εἶπῃ. Ἡ Κλαίρη προσέκλινε καὶ ὠδευσε πρὸς τὴν θύραν.

— Φεύγεις;.. Πῶς βιάζεσαι τόσον;.. εἶπεν ὁ γέρον παρακολουθῶν αὐτὴν ἐξῶ.

Ἐνδομύχως ἠσχύνετο ὁπωσοῦν διὰ τὴν θηριωδίαν του.

— Δὲν θέλεις νὰ προγευματίσωμεν μαζί;

Ἡ Κλαίρη ἐνευσε ἀρνητικῶς διὰ τῆς κεφαλῆς, μὴ ἔχουσα τὴν δύναμιν νὰ προσφέρῃ λέξιν.

— Περίμενε τοῦλάχιστον νὰ ζεῦζουν τὴν ἀμαζάν... νὰ σὲ μεταφέρουν εἰς τὸν σταθμόν. Ἀλλ' αὐτὴ ἠρνήθη ἐκ νέου.

Καὶ ἐξηκολούθησε νὰ βραδίξῃ παρακολουθουμένη ὑπὸ τοῦ γέροντος.

Εὐθυτηνῆς, ἀγέρωχος, διῆλθε τὸν κήπον πλήρης ἐκ τῶν ἀναμνήσεων τῆς παιδικῆς της ἡλικίας χωρὶς κἄν νὰ στραφῆ ἐρᾶπαξ. Καὶ ὅμως πόσαι ἤχοι τῶν φαιδρῶν γελώτων της, πόσαι ἀκτινὲς ἡλίου τῶν νεανικῶν της ἐτῶν εἶχον ἀπομεινεῖ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐλαχίστου κόκκου τῆς ἄμμου τῆς αὐλῆς ἐκείνης!...

Τὸ προσφιλὲς της δένδρον, τὸ προσφιλὲς της ἐδώλιον εὐρίσκοντο πάντοτε ἐν τῇ αὐτῇ θέσει. Οὔτε ἐν βλέμμα ἔρριψε πρὸς αὐτὰ, οὔτε πρὸς τοὺς φασικανοὺς τοῦ μεγάλου κλωθοῦ, οὔτε πρὸς τὸν μεγαλόσωμον κύνα Κίς, ὅστις τὴν παρακολουθεῖ εὐπειθῶς, ἀναμεινῶν εἰς μάτην θωπεῖαν, ἣν δὲν

ἀπέτεινε αὐτῷ. Εἶχεν εἰσέλθει ὡς τέκνον τοῦ οἴκου ἐκείνου καὶ ἀπήρχετο ὡς ξένη, κατεχομένη ὑπὸ φρικτῶν σκέψεων, ἃς καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀνάμνησις τοῦ εὐδαίμονος καὶ γαληνίου παρελθόντος της ἤθελε καταστήσει ἐτι φρικτοτέρας.

— Ὑγίαινε, παππού.

— Ὑγίαινε, λοιπόν.

Καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη ὀπισθὲν της ἀποτόμως Ἀφοῦ εὐρέθη μόνη ἤρχισε νὰ βαδίζη ταχέως, λίαν ταχέως, σχεδὸν νὰ τρέξη. Δὲν ἐβαδίζεν, ἐφευγεν. Αἶφνης φθάσασα εἰς τὴν ἄκρην τοῦ περιβάλλου τοῦ κτήματος εὐρέθη πρὸ της πρασίνης θύρας της περιβαλλομένης ὑπὸ ἀναρριχωμένων φυτῶν, ἐνθα ἦτο τὸ ταχυδρομεῖον της ἐπαύλεως. Ἀκουσίως ἐσταμάτησε καταληφθεῖσα ὑπὸ αἰφνιδίου ἐξεγέρσεως της μνήμης, ἐξ ἐκείνων αἰτινῶν ἐπέρχονται εἰς ὄρας κρισίμους καὶ ἀναπαριστῶσι πρὸ τῶν ὀμμάτων μας μετὰ μεγάλης εὐκρινείας καὶ τὰς ἐλαχίστας πράξεις τοῦ βίου μας, αἰτινῶν ἔχουσι σχέσιν μὲ τὰς παρούσας συμφορὰς ἢ χαρὰς. Προήρχετο ἀρὰ γε ἐκ τοῦ ἡλίου ὅστις πλαγίως φωτίζων καὶ ῥόδιος, ἐνεφάνιζετο αἶφνης, διαχέων τὰς ἀκτῖνας του ἐπὶ τῆς ἀπεράντου πεδιάδος κατὰ τὴν χειμερινὴν ἐκείνην δειλὴν ὅπως τὸν Αὐγούστον, κατὰ τὴν ὄραν της δύσεως; Προήρχετο ἐκ της περικυκλούσης αὐτὴν σιγῆς, της διακοπτομένης μόνον ὑπὸ τῶν ἁρμονικῶν καὶ πάντοτε ὁμοίων κατὰ πᾶσαν ὄραν τοῦ ἔτους ψιθύρων της φύσεως;

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐπανεῖδεν ἐαυτὴν οἶαν ἀκριβῶς ἦτο πρὸ τριῶν ἐτῶν, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐρρίψεν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον τὴν ἐπιστολὴν δι' ἧς προσεκαλεῖ τὴν Σιδωνίαν νὰ ἔλθῃ ὅπως διαμείνῃ μετ' αὐτῆς ἐπὶ ἓνα μῆνα εἰς τὴν ἐξοχὴν. Κάτι τι ἔλεγε αὐτῇ ἐνδομύχως ὅτι ἡ συμφορὰ της ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ της στιγμῆς ἐκείνης «**Α!** καὶ τὸ ἐγνώριζα... ἂν τὸ ἐγνώριζα!...» Καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ἠσθάνετο εἰς τὴν ἄκρην τῶν δακτύλων της τὸν λεῖον φάκελλον ἑτοιμον νὰ πέσῃ ἐντὸς τοῦ γραμματοκιβωτίου.

Τότε δὲ, ἀναλογιζομένη πόσον ἄπειρος, ἀπλοῖκή, εὐέλπις, εὐδαίμων ἦτο τότε, κατελαμβάνετο αὐτὴ ἡ τόσον πραεῖα, ὑπὸ ἀγανακτήσεως κατὰ τῶν ἀδικιῶν τοῦ βίου καὶ ἡρώτα: «**Διατί: Τί ἐπραξῆ;**»

Εἶτα αἶφνης ἔλεγε: «**Ὅχι!** δὲν εἶνε ἀληθές. δὲν εἶνε δυνατόν!» Ψεύδονται! Καὶ ἐνῶ ἐξηκολούθει τὸν δρόμον της ἡ ἀτυχῆς, προσεπάθει νὰ πεισθῇ, νὰ σχηματίσῃ πεποιθήσιν. Ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωνεν.

Ἡ ἀορίστος διαβλεπομένη ἀλήθεια ὁμοιάζει μὲ τὸν κλιυπτόμενον ὑπὸ νεφῶν ἡλιον ὅστις κουραζει τοὺς ὀφθαλμούς περισσότερον καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς φλογερωτάτας τῶν ἀκτῖνων. Ἐν τῷ σκιάφωτι τῷ περικαλύπτοντι τὴν συμφορὰν της ἡ ἀτυχῆς γυνὴ ἐβλεπε καθαρώτερα ἀφ' ὅ,τι ἤθε-

λεν. Ἐνόει ἤδη καὶ ἐξήγει τὰ περιστατικὰ τοῦ βίου τοῦ συζύγου της, τὰς ἀπουσίας του, τὰς ἀνησυχίας του, τὸ τεταραγμένον ἠθος του εἰς μερικὰς ἡμέρας καὶ ἐνίοτε, ὅταν ἐπέστρεφε, τὴν δαψίλειαν τῶν λεπτομερειῶν ἃς παρείχεν αὐτῇ περὶ τῶν ἵπποδρομιῶν, ἀναφέρων ἐκ τῶν προτέρων τὰ ὀνόματα, περὶ ὧν αὐτὴ δὲν τὸν ἠρώτα, πρὸς μείζονα πίστωσιν. Ἐξ ὅλων αὐτῶν τῶν εἰκασιῶν προέκυπτε φανερὰ ἡ περὶ τοῦ ἀμαρτήματος βεβαιότης. Ἐν τούτοις ἤρνετο ἀκόμη νὰ πιστεύσῃ καὶ ἐπερίμενε νὰ εὐρεθῇ πρότερον εἰς Παρισίους διὰ νὰ πεισθῇ ὀλοσχερῶς.

Οὐδεὶς εὐρίσκειτο εἰς τὸν σταθμόν, μικρόν, ἀπομονωμένον καὶ μελαγχολικόν, ἐνθα οὐδεὶς ἐπιβάτης ἐφαίνετο κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἐνῶ ἡ Κλαίρη ἐκάθητο ἐκεῖ ἀναμένουσα τὴν ἀμαξοστοιχίαν καὶ παρατηροῦσα τὸ πενιχρὸν κηπῶριον τοῦ σταθμάρχου καὶ τὰ λειψανά τῶν ἀναρριχωμένων φυτῶν, ἃτινα διέτρεχον πᾶσαν τὴν ἐκτασιν τῶν παρὰ τὴν ὁδὸν φραγμῶν, ἠσθάνθη ἐπὶ της χειρὶδος της θερμὴν καὶ ὑγρὰν πνοήν.

Ἦτο ὁ φίλος της ὁ Κίς, ὅστις τὴν εἶχε παρακολουθήσει καὶ ὅστις ὑπενομίμειν αὐτῇ τὰς ἄλλοτε παιδιὰς τῶν διὰ σκιρτημάτων, διὰ πηδημάτων συνεχόμενων, διὰ χαρὰς πλήρους ταπεινώσεως, ἀποληξιάσης εἰς τὴν ἐξάπλωσιν της ὠραίας λευκῆς θοράς του παρὰ τοὺς πόδας της κυρίας του ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ δαπέδου της αἰθούσης τῶν ἐπιβατῶν. Αἱ ταπειναὶ κύται θωπεῖαι αἰτινῶν ἤρχοντο πρὸς ἀναζήτησιν της ὡς δειλῆ καὶ συνεσταλμένη συμπάθεια συνέτειναν ὅπως ἐκτραγῶσιν οἱ λυγμοί, οὗς πρὸ τῆς ὄρας συνεκράτει. Ἀλλ' αἶφνης ἠσχύθη διὰ τὴν ἀδυναμίαν της. Ἠγέρθη, ἀπέμπεφε τὸν κύνα, τὸν ἀπέμπεφεν ἀνοικτιρμόνως διὰ τοῦ νεύματος διὰ της φωνῆς, δεικνύουσα αὐτῷ μακρόθεν τὴν οἰκίαν μὲ πρόσωπον αὐστηρόν, οἷον ὁ ταλαίπωρος Κίς οὐδέποτε εἶδεν ἐν αὐτῇ. Κατόπιν ἀπέμαξε τάχιστα τοὺς ὑγροὺς ὀφθαλμούς καὶ τὴν χεῖρά της, ἐπειδὴ ἤρχετο ἡ εἰς Παρισίους διευθυνομένη ἀμαξοστοιχία, ἐγίνωσκε δὲ ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὑπὲρ ποτε εἶχεν ἀνάγκην πάσης της γενναϊότητός της.

Ἡ Κλαίρη ἄμα καπελθοῦσα ἐκ τοῦ βαγονίου ἐφρόντισε νὰ μεταβῇ πρὸς τὸν ἐν τῇ ὁδῷ της Εἰρήνης ἀδαμαντοπώλην, ὅστις κατὰ τὸ λέγειν τοῦ πάππου εἶχε πωλήσει πρὸς τὸν Γεώργιον τὸ ἀδαμαντινὸν κόσμημα. Ἄν τούτο ἦτο ἀληθές καὶ τὰ ἄλλα ἐπίσης θὰ ἦσαν. Τόσον ἐφοβεῖτο νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν, ὥστε ὅτε εὐρέθη ἀπέναντι της πολυτελοῦς προσώψεως τοῦ καταστήματος ἐσταμάτησε, μὴ τολμῶσα νὰ εἰσέλθῃ. Ὅπως φωνὴ ἀτάραχος ἔστη προσποιημένη ὅτι παρατηρεῖ μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὰ διεσπαρμένα ἐπὶ τοῦ ὀλοσχηρικοῦ τῶν θηκῶν τιμαλφῶν ἀντικείμενα. Ὁ βλεπῶν δὲ αὐτὴν κομφῆν ἐν τῇ κο-

σμῆα περιβολῆ της κύπτουσαν πρὸς τὴν γοητευτικὴν σπινθηρίζουσαν λάμψιν τῶν ἀδαμάντων ἠδύνατο νὰ τὴν ἐκλάβῃ ὡς γυναῖκα εὐδαίμονα ἀσχολουμένην περὶ τὴν ἐκλογὴν στολισμοῦ τινος, οὐδέποτε δὲ ὡς γυναῖκα τεθλιμμένην καὶ τεταραγμένην ἣτις μετέβαινε ἐκεῖ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἀπορρήτου τοῦ βίου της.

Ἦτο ἡ τρίτη μετὰ μεσημβρίαν. Τὸν χειμῶνα κατ' αὐτὴν τὴν ὄραν ἡ ὁδὸς της Εἰρήνης εἶχε ἐκθαμβωτικὴν ἀληθῶς φυσιογνωμίαν. Μεταξὺ της πρωίας καὶ της ταχέως ἐπερχομένης ἐσπέρας ἡ ζωὴ καταναλίσκεται εἰς αὐτὰς τὰς πολυτελεῖς συνοικίας. Ταχέως διέρχονται αἱ ἀμαξαι μετὰ κρότου ἀδιακόπου, ἐπὶ τῶν πεζοδρομιῶν δὲ ἐπικρατεῖ φιλάρεσκος σπουδὴ, θροῦς μεταξὺς καὶ σισυρῶν. Ὁ χειμῶν εἶνε ἡ μόνη ζωηρὰ ἐποχὴ ἐν Παρισίους. Ὅπως τοὺς ἴδη τις ὠραίους, εὐδαίμονας, πλουσίους τοὺς διαβαλυμένους αὐτοὺς Παρισίους πρέπει νὰ τοὺς παρατηρήσῃ ὑπὸ οὐρανὸν συννεφώδη, κατάφορτον ἐκ χιόνος. Ὁ φῶς λείπει οὕτως εἰπεῖν ἐκ τοῦ πίνακος. Ἡ ἀνεμος πνέει οὐδ' ἡλιος λάμπει. Ὑπάρκει τόσον ἀκριβῶς φῶς ὅσον ἀπαιτεῖται ὅπως τὰ πλέον ὠχρὰ χρώματα, αἱ ἐλαχίσται ἀνταυγειαὶ ἀποκτήσωσιν ἐξαισίον ἀξίαν, ἀπὸ της ἐρυθροφαίου χροίας τῶν μνημείων μέχρι τῶν κοσμούντων τὰς γυναικείας ἐνδυμασίας γαργατῶν. Τὰ προγράμματα τῶν θεάτρων καὶ τῶν συναυλιῶν ἀπαστράπτουσι ὡσεὶ φωτιζόμενα ὑπὸ της λάμψεως τοῦ προσκηνίου. Τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα οὐδέποτε μένουσι κενά. Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἀνθρωποὶ φαίνονται περιφερόμενοι χάριν τῶν προστομασιῶν διηνεκῶν ἑορτῶν. Τότε δὲ ἂν θλίψις τις ἀναμιγνύεται εἰς ὅλον αὐτὸν τὸν θόρυβον καὶ τὴν κίνησιν φαίνεται πολὺ φρικωδέστερα. Ἐπὶ πέντε λεπτὰ ἡ Κλαίρη ὑπέστη βάσανον χειρόνα τοῦ θανάτου. Ἐκεῖ πέραν, εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Σαβινύ, ἐν τῇ ἀπεράντῳ ἐκτάσει τῶν ἐρήμων πεδιάδων, ἡ ἀπελπισία της διεσκορπίζετο εἰς τὸν εὐρὸν ὀρίζοντα, καὶ ἐφαίνετο κατέχουσα ὀλιγώτερον ἐν τῇ ψυχῇ της χῶρον. Ἐδῶ τὴν ἀπέπνιγεν. Αἱ πλησίον αὐτῆς ἀντηχοῦται φωναί, τὰ βήματα, αἱ ἀκούσοι ψαύσεις τῶν διαβατῶν, ταῦτα πάντα ἐπηύξανον τὸ μαρτύριόν της.

Τέλος εἰσῆλθεν...

— Ἄ, μάλιστα κυρία!... ἀκριβῶς, ὁ κύριος Φρομών... Ἐν περιδέραιον ἀδαμάντων... Δυναμειθὰ νὰ σὰς κατασκευάσωμεν ἐν παρόμοιον ἀντὶ εἰκοσιπέντε χιλιάδων φράγκων.

Ἡ τιμὴ ἦτο κατὰ πέντε χιλιάδας φράγκων μικρότερα ἐκείνης ἢν ἐπλήρωσεν αὐτός.

— Εὐχαριστῶ, κύριε, εἶπεν ἡ Κλαίρη;... θὰ σκεφθῶ.

Ἰδοῦσα τὴν μορφήν της, μὲ τὸν κυανοῦν περὶ τοὺς ὀφθαλμούς της κύκλον καὶ τὴν θανάσιμον ὠχρότητα της εἰς κάτοπτρον κείμενον ἀντικρῶ,

ἐφοβήθη. Ἐξῆλθε ταχέως, ὀρθομένη καλῶς ὅπως μὴ πέσῃ.

Ὑπὸ μίας μόνον κατείχετο ἰδέας, πῶς νὰ φύγῃ ἐκ της ὁδοῦ, ἐκ τοῦ θορύβου, πῶς νὰ εὐρεθῇ μόνη, ἐντελῶς μόνη, ὅπως βυθισθῇ ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ βράθρον τῶν θλιβερῶν λογισμῶν της, τῶν μελανῶν ἰδεῶν αἰτινῶν περιεδινοῦντο ἐν τῇ ψυχῇ της. «Ὁ τὸν ἄθλιον! τὸν ἄτιμον!... Καὶ αὐτὴ νὰ τὸν παρηγορῇ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἀκόμη νύκτα, νὰ τὸν ἐναγκαλιζέται!...»

Αἶφνης, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ πῶς, εὐρέθη ἐντὸς της αὐλῆς τοῦ ἐργοστασίου. Ποῖαν ὁδὸν ἠκολούθησεν; Ἦλθεν ἐφ' ἀμάξης ἢ πεζῇ; δὲν ἐνοθυμείτο. Ἐνήργει ἀσυνειδήτως ὡς ἐν ὄνειρῳ. Ἡ συναίσθησις της πραγματικότητος ἀλγεινὴ, ἀγρία, ἐπανήλθεν εἰς αὐτὴν ἄμα ὡς εὐρέθη ἐπὶ τοῦ προστόου της κατοικίας της. Ὁ Ρίσελρ ἦτο ἐκεῖ ἐπιστατῶν εἰς τὴν ἀναβίβασιν δοχείων, φυτῶν καὶ ἀνθῶν εἰς τὴν κατοικίαν του διὰ τὴν λαμπρὰν ἑορτήν, ἣν ἡ σύζυγός του προητοίμαζε κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἐσπέραν. Μὲ τὴν συνήθη του ἀταραξίαν ὠδήγει τοὺς ἐργάτας, ὑπεβάσταζε τοὺς μακροὺς κλώνας διὰ νὰ μὴ συντριβῶσι καὶ ἐφώνει: «**Ὅχι ἔτσι!... Πέρασε πλαγίως!... Πρόσεχε τὸ χαλί!...**»

Ἡ τόσον πρὸ μικροῦ καταθλίψασα αὐτὴν ἀτμόσφαιρα της ἡδονῆς καὶ της χαρὰς τὴν καταδιώκει καὶ μέχρι τοῦ οἴκου της. «Ὁ! ἐπὶ τέλους ἦτο πολὺ σκληρὰ ἡ ἱερωνεία! Κατεξανέστη ἐνῶ δὲ ὁ Ρίσελρ τὴν ἐχαίρειττε πλήρως σιχασμοῦ καὶ συμπαθείας ὡς πάντοτε, αὐτὴ ἔδειξε ζωηρὰν ἐκφρασιν ἀηθίας καὶ διήλθεν εὐθυτενῆς χωρὶς νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ, χωρὶς νὰ ἴδῃ τὴν ἐκπλήξιν δι' ἧς διεστέλλοντο κωμικῶς οἱ χονδροὶ ὀφθαλμοὶ του.

Ἀπὸ της στιγμῆς ἐκείνης ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν της.

Τὴν ἐνέργειάν της διηύθυνεν ἡ ὀργή, ὀργὴ ἐντιμότητος καὶ δικαιοσύνης.

Μόλις ἀφοῦ εἰσῆλθεν, ἠσπασθη τὰς ἀνθηρὰς παρειὰς τοῦ τέκνου της καὶ ἔδραμεν εἰς τὸν θάλαμον της μητρὸς της.

— Γρήγορα, μαμμά, ἐνδύσου... Ὁ ἀναχωρήσωμεν... Ὁ ἀναχωρήσωμεν!

Ἡ πρεσβυτις ἠγέρθη βραδέως ἐκ της ἔδρας ἐνθα ἐκάθητο, λίαν ἀπησχολημένη νὰ καθαρῶσιν τὴν ἄλυσιν τοῦ ὀρολογίου της, εἰσάγουσα καρφίδα εἰς ἕκαστον κρίκον μετ' ἀναριβήτων προφυλαξέων. Ἡ Κλαίρη μόλις κατέστειλε κίνημα ἀνηπομονησίας.

— Ἐμπρός, ἔμπρός, γρήγορα!... Ἐτοίμασε τὰ ρούχα σου!...

Ἡ φωνὴ της ἔτρεμεν ὁ δὲ θάλαμος της ἀτυχοῦς μονομανοῦς ἐφαίνετο αὐτῇ ἀποτρόπαιος ἀπαστράπτων ὅλος ἐκ της καθαρῶτος, ἣτις βαθμηδὸν εἶχε καταντήσει μονομανία. Διότι

εὐρίσκειτο εἰς στιγμὴν ἀπαίσιον, ἐξ ἐκείνων καθ' ἃς ἡ ἐξάλειψις πλάνης τινὸς συνεπιφέρει τὴν ἐξ-αράνισιν πασῶν τῶν ἄλλων, καὶ τότε βλέπει τις μέχρι τοῦ βάθους τῆς ἀνθρωπίνης κακοδαιμονίας. Εὐρισκομένη μεταξύ τῆς μητρὸς σχεδὸν παράφρονος, τοῦ ἀπίστου συζύγου καὶ τοῦ λίαν ἀνηλίκου τέκνου τῆς, διὰ πρώτην φοράν ἔσχε συνείδησιν τῆς μονώσεώς τῆς· ἀλλὰ τοῦτο ἐνίσχυνεν ἐτι μᾶλλον τὰς ἀποφάσεις τῆς.

Ἐν τῷ ἅμα πάντες οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἠσχολήθησαν περὶ τὴν προετοιμασίαν τῆς τόσον ἐσπευμένης καὶ ἀπροόπτου ἀναχωρήσεως. Ἡ Κλαίρη ἐβίαζε τοὺς καταταραχθέντας ὑπηρετάς, ἐνέδουε τὴν μητέρα τῆς καὶ τὸ κοράσιον, ὅπερ ἐφαιδρύνετο ἐξ ὅλης ἐκείνης τῆς ταραχῆς. Ἡθελε ν' ἀναχωρήσῃ πρὸ τῆς ἐπανόδου τοῦ Γεωργίου ὅπως αὐτὸς ἐλθὼν εὕρῃ τὸ λίκνον καὶ τὴν οἰκίαν κενήν.

Ποῦ ἐμελλε νὰ ὑπάγῃ; Ἀκόμη δὲν εἶχεν ἀποφασίσει. Ἴσως εἰς μίαν θείαν τῆς ἐν Ὁρλεάνῃ, ἴσως ἐν Σαβινύ, ἀδιάφορον. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον πρὸ πάντων ὄφειλε νὰ πράξῃ ἦτο νὰ φύγῃ, ν' ἀπέλθῃ ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς προδοσίας καὶ τοῦ ψεύδους.

Εὐρίσκειτο εἰς τὸν θάλαμόν τῆς πληροῦσα τὸν ὕδαιορικόν τῆς σάκκον, στίβαζουσα τὰ ἐνδύματα. Ὁλιβερά ἐπάσχόλησις! Πᾶν ἀντικείμενον ὅπερ μετεκίνει ἐξήγειρεν ἐν τῇ ψυχῇ τῆς κόσμον ὑλόκληρον ἰδεῶν καὶ ἀναμνήσεων. Ἐνυπάρχει μέρος τοῦ ἑαυτοῦ μὰς εἰς πάντα ὧν ποιούμεθα χρῆσιν. Ἐνίοτε τὸ ἄρωμα σακκιδίου τινός, τὸ σχέδιον ἐνός τριχάπτου ἢ κει ὅπως προκαλέσῃ τὰ δάκρυά τῆς. Αἰφνης βῆμα βαρὺ ἀντήχησεν εἰς τὴν αἴθουσαν οὐ ἡ θύρα ἦτο ἡμίλειστος· ἔπειτα ἠκούσθη βῆξ ἑλαφρά, ὡς νὰ ἤθελεν ὁ εἰσελθὼν νὰ ἀναγγεῖλῃ ὅτι κάποιος εὐρίσκειτο ἐκεῖ. Ἐνόμισεν ὅτι ἦτο ὁ Ῥίσερ, διότι αὐτὸς μόνος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν κατοικίαν τῆς μετ' οἰκειότητος. Ἡ ἰδέα ὅτι ἐμελλε ν' ἀντικρύσῃ πάλιν τὴν ὑποκριτικὴν ἐκείνην μορφήν καὶ τὸ ἀπατηλὸν τῆς μειδίαμα τόσῃ ἐνέπνεεν εἰς αὐτὴν ἀηδίαν, ὥστε δραμοῦσα ἐκλεῖσε τὴν θύραν κράζουσα:

— Δὲν δέχομαι κανένα.

Ἄλλ' ἡ θύρα ἀντίστη, ἡ δὲ χονδρὰ κεφαλή τοῦ Σιγισμόνδου ἐφάνη μεταξύ τοῦ διανοίγματος.

— Ἐγὼ εἶμαι, κυρία, εἶπε λίαν ταπεινῇ τῇ φωνῇ. Ἐρχομαι διὰ νὰ μοῦ δώσετε τὰ χρήματα.

— Τὰ χρήματα; εἶπεν ἡ Κλαίρη, ἧτις δὲν ἐνεθυμείτο πλέον διατὶ εἶχε μεταβῆ εἰς Σαβινύ.

— Σοῦτ!.. Τὸ ποσὸν τὸ ὅποιον μοῦ χρειάζεται διὰ τὰς συναλλαγματικὰς αἰτίας λήγουν αὔριον... Ὁ κ. Γεωργίος ἐξερχόμενος μοῦ εἶπεν ὅτι ἐπρόκειτο μετ' ὀλίγον νὰ μοῦ τὸ δώσετε.

— Ἀ, ναι!.. ἀλήθεια... Τὰς ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων!.. Δὲν τὰς ἔχω, κυρία Πλανῆ· δὲν ἔχω τίποτε.

— Τότε, εἶπεν ὁ ταμίης μὲ ἦχον φωνῆς παράδοξον, ὡς νὰ ἐλάλει καθ' ἑαυτὸν, τότε εἶνε χρεωκοπία.

Καὶ ἐστράφη ἀπελθὼν βραδέως.

Ἡ χρεωκοπία!

Ἡ Κλαίρη ἐκάθησεν, ἔντρομος, ἐνεή.

Ἀπὸ τινῶν ὠρῶν ἐνεκα τῆς καταστροφῆς τῆς εὐδαιμονίας τῆς εἶχε λησμονήσῃ τὴν καταστροφήν τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου· ἀλλὰ τώρα τὴν ἐνεθυμείτο.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΑΝΑΔΕΚΤΑ

ΤΟ ΘΕΡΜΟΝ ΥΔΩΡ

Τί κάμνει αὐτὸς ὁ συρμός! Ἡ τελευταία αὐτοῦ καινότητος ἀπόφασις εἶνε νὰ μεταβαίη τις περὶ τὴν πέμπτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, τὴν ὥραν δηλαδὴ τοῦ τεῖου εἰς ζαχαροπλαστεῖον ἐκ τῶν πεφημισμένων καὶ νὰ ροφᾷ κατὰ μικρὰς δόσεις ποτῆριον πλήρες... θερμοῦ ὕδατος!

Τὸ θερμὸν ὕδωρ ἐξασφαλίζει ὡς φαίνεται, καὶ τὴν παρούσαν καὶ τὴν μέλλουσαν υγείαν. Ὁ συρμός τὴν φοράν ταύτην προέρχεται ἐξ Ἀμερικῆς ἀπὸ ἐξ μηνῶν ἤδη πάντες ἐν Νέα Ὑόρκη πίνουσι θερμὸν ὕδωρ. Τὰ καπηλεῖα εἶνε πλήρη φιλοποτῶν οἷτινες ἀρνοῦνται περιφρονητικῶς τὸ βράνδν καὶ ζητοῦσι ὕδωρ ἔχον θερμότητα 39 βαθμῶν τοῦ ἑκατονταβάθμου. Εἶνε τοῦτο ἐντονος ἀντίδρασις κατὰ τῶν παγωμένων ποτῶν, αἵτινα τόσον πολὺ ἔδωξαν τοὺς Ἀμερικανούς.

Ὁ εἰρευρέτης τοῦ θερμοῦ ὕδατος εἶνε ὁ δόκτωρ Σώλσβαρν, λίαν γνωστός ἐν Εὐρώπῃ ἐκ τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ περὶ τοῦ ἐλώδους πυρετοῦ καὶ τῆς φθίσεως. Ὁ δόκτωρ Ἐρρίκμ Κῶττερ, ὁ ἰκανώτατος τῶν μικρογράφων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐγένετο ὁ μᾶλλον ἐνθερμὸς ἀπόστολος τῶν ἰδεῶν τοῦ συναδέλφου του καὶ ἐδημοσίευσεν ὑπόμνημα περὶ τῆς θεραπευτικῆς πόσεως τοῦ θερμοῦ ὕδατος, τῆς προελεύσεως καὶ χρήσεως αὐτῆς. Αἱ ἄρισται τῶν ἀγγλικῶν ἱατρικῶν ἐφημερίδων ὑπεστήριξαν τὴν γνώμην τοῦ δόκτωρος Σώλσβαρν καὶ θεωροῦσιν ὡς πολὺ σοβαρὰν τὴν δίκαιαν τοῦ θερμοῦ ὕδατος. Ἡ ἐφημερίς Lancet τοῦ Λονδίνου ἀποκαλεῖ τὴν μέθοδον ταύτην σπουδαίαν πρόσοδον ἐν τῇ ἱατρικῇ τέχνῃ. Ὡ, τί κάμνει αὐτὸς ὁ συρμός!

Ὅπως δὴποτε ὁμως ἐνυπάρχει τι τὸ καλὸν ἐν τῷ συστήματι τοῦ Σώλσβαρν; ἄλλως τε δὲ ἐν τῇ θεραπευτικῇ ὑπάρχει ἀξίωμα οὔτινες ἀδύνατον ν' ἀπομακρυνθῇ τις, τὸ ἐξῆς: «Συμφέρει πάντοτε τὸ πείραμα καὶ ἡ δοκιμὴ.» Παρέχομεν λοιπὸν διὰ βραχείων τὴν ἐξήγησιν τοῦ μέσου τοῦ πειράματος. Εἶνε τόσον εὐκόλος ἡ πόσις ἐνός ποτηρίου ὕδατος θερμοῦ!

Ἡ μέθοδος εἶνε ἀρχαιοτάτη· ἀλλ' ἔλαβεν ὑπόστασιν ἀληθοῦς συστήματος κατὰ τὸ 1858 ὑπὸ τοῦ Σώλσβαρν κατόπιν τῶν σπουδαίων αὐτοῦ ἐρευνῶν ἐπὶ τῆς ζωϊκῆς τροφῆς καὶ τῶν ὑπαρχουσῶν σχέσεων μεταξύ τῆς διὰ ταύτης θρέψεως καὶ τῶν νόσων. Ὁ Σώλσβαρν ἐγνωμάτευσε πρὸ εικοσιπενταετίας ὅτι ἡ ζυμώσις τῆς τροφῆς ἐν πλείστοις τῶν ἡμετέρων ὀργάνων καὶ τὰ προϊόντα τῆς τοιαύτης ζυμώσεως ἀπετέλουν τοὺς κυριωτέρους παραγόντας τῶν νόσων. Ἡ ὑπόθεσις κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο τολμηρὰ· σήμερον φαίνεται ἥττον ἀμφισβητήσιμος· ἡ ἀνακάλυψις τῶν πτωματιῶν, τῶν διαφόρων ἀλκαλοειδῶν εἰς τὸν ὄργανισμόν, πρόσφατοι ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι ἐπὶ τῶν φαινομένων τῆς ζυμώσεως ἐν τῇ πέψει, ἀνάλογά τινα περιστατικὰ γνωστά ἡμῖν ἀλλὰ μήπω δημοσιευθέντα τείνουσι πράγματι ν' ἀποδώσῃ μεγάλην ἐπενέργειαν εἰς τὰ φαινόμενα τῆς ζυμώσεως καὶ τῆς μετουσιώσεως τῶν τροφῶν ἐν πλείστοις ἰσασίς ἀσθενείας. Ὁ κ. Σώλσβαρν προσηθάνθη τὴν ἀλήθειαν.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ὀλεθρίου ἐπιδράσεως τῶν ζυμώσεων ὁ ἀμερικανὸς ἱατρός ἐπενόησε νὰ πλύνῃ τὸν στόμαχον, τὰ ἐντόσθια καὶ τοὺς ἀδένας δι' ἀρκετῆς ποσότητος ὕδατος καταπινομένου. Τὸ ψυχρὸν ὕδωρ δὲν ἀπέφερεν ἀποτελέσματα σαφῆ. Ἀντικατέστησεν αὐτὸ δι' ὕδατος ἔχοντος τὴν θερμοκρασίαν τοῦ αἵματος. Τὸ θερμὸν τοῦτο πόμα παρήγαγεν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ἕτερα πειραματιζόμενα ἄτομα αἰσθησὶν τινα εὐάρεστον ἀνέσεως καὶ ραστώνης. Κατὰ τὸν Σώλσβαρν, εἰς ὃν καταλείπομεν πᾶσαν τὴν εὐθύνην τῆς θεωρίας του, τὸ θερμὸν ὕδωρ διεγείρει τὰ κανονικὰ περισταλτικὰ κινήματα τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος, ἀποκαθαίρει τὰς γαστροεντερικὰς βλενομεμβράνας ἀπὸ τῶν ἐπικαθημένων ἐπ' αὐτῶν ἀκαθαρσιῶν, διευκολύνει τὴν τακτικὴν ἐκκρίσιν τῆς χολῆς καὶ προκαλεῖ τὴν ἀπόκρισιν αὐτῆς διὰ τῶν ἐντέρων, ἀποτρέπων τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῆς εἰς τὸ αἷμα καὶ τὴν ἐκροὴν αὐτῆς διὰ τῶν νεφρῶν.

Μετὰ τὰς θεωρίας ταύτας συνοψίζομεν ὧδε τὰ κυριώτατα παραγγέλματα τοῦ συστήματος τοῦ Σώλσβαρν.

Τὸ ὕδωρ πρέπει νὰ εἶνε θερμὸν καὶ ὄχι χλιαρὸν ἢ ψυχρὸν:

Τὸ ψυχρὸν ὕδωρ προξενεῖ κατάπτωσιν καὶ ἐλάττωσιν τῶν νευρικῶν δυνάμεων. Τὸ χλιαρὸν ὕδωρ προκαλεῖ, ὡς καθεὶς γινώσκει, ἐμετούς. Τὸ παγωμένον ὕδωρ ἀπολύτως ἀποκλείεται. Ἡ ἐν γένει παραδεκτὴ θερμοκρασία αὐτοῦ εἶνε ἡ τοῦ τεῖου ἢ τοῦ καφέ, ἦτοι τοῦλάχιστον 39 μέχρι 42 βαθμῶν ἑκατονταβάθμου.

Ὡς πρὸς τὴν ποσότητα:

Διαφέρει αὕτη ἀναλόγως τῶν ἀτόμων, τῶν

ὠρῶν τοῦ ἔτους κτλ. Δύναται ν' ἀνέλθῃ ἀπὸ ἐνός τετάρτου μέχρι τριῶν τετάρτων τοῦ γαλλικοῦ λίτρου.

Πότε πρέπει τις νὰ πίνῃ τὸ θερμὸν ὕδωρ:

Ἐν γένει λαμβάνεται μίαν ἢ δύο ὥρας πρὸ τοῦ γεύματος καὶ τοῦ δείπνου καὶ ἡμίσειαν ὥραν πρὸ τοῦ ὕπνου. Ὁ δόκτωρ Σώλσβαρν δὲν συνιστᾷ τὴν πόσιν τοῦ θερμοῦ ὕδατος ἀμέσως πρὸ τοῦ γεύματος, διότι προκαλεῖ ἐνοχλήσεις. Τέσσαρες δόσεις καθ' ἑκάστην ἀκοῦσιν ὅπως μεταβάλλωσι ριζηδὸν τὴν κατάστασιν τῆς υγείας.

Πῶς πρέπει νὰ πίνῃται τὸ θερμὸν ὕδωρ:

Πρέπει νὰ μὴ τὸ πίνῃ τις διὰ μίαν διὰ νὰ μὴ κουράσῃ τὸν στόμαχον. Ἐκάστη δόσις θὰ πίνῃται διὰ μικρῶν ροφήσεων ἐν διαστήματι δέκα πέντε ἕως εἴκοσι λεπτῶν.

Ἐπὶ πόσον καιρὸν δεῖν νὰ διαρκέσῃ ἡ χρῆσις τοῦ θερμοῦ ὕδατος:

Εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων ἐξήμηνον διάστημα ἀρκεῖ ὅπως καθαρισθῶσιν ἐντελῶς τὸ ἦπαρ καὶ ὁ ἐντερικὸς σωλήν.

Τί δύναται νὰ προστεθῇ εἰς τὸ θερμὸν ὕδωρ:

Ὅπως καταστήσωμεν αὐτὸ ἥττον ἄνοστον καὶ μᾶλλον εὐάρεστον εἰς τὴν γεῦσιν δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν σταγόνας τινὰς ἀρώματος. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν μεταχειρίζονται ἐκχύλισμα γιγγιβί-ρεως, ὁπὸν λεμονίου κτλ. Ὅσάκις διψῶμεν σφοδρῶς, δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν δραχμίδα θεϊκῆς μαγνησίας, ἢ χλωριούχου ἀσβέστου ἢ νιτρικοῦ καλίου. Ἐν περιπτώσει κακοπεψίας, προστίθεμεν εἰς τὸ ὕδωρ ἑλαφρὸν ἀρέψημα κινναμώμου, γιγγιβίρεως καὶ πιππέρεως· ἐν περιπτώσει δυσκοιλιότητος, ἐν κοιλίᾳ τοῦ καφέ θεϊκῆς μαγνησίας ἢ ἡμισυ κοιλίᾳ τοῦ καφέ taranacum.

Δόσις τοῦ ποτοῦ ἡμετέρας εἰς ἕκαστον γεῦμα:

Οὐδέποτε πρέπει νὰ εἶνε μείζων τῶν 300 γραμμαρίων, ἐν τρίτον τοῦ λίτρου περίπου, καθὼς ἄλλως ἀναλύεται πολὺ ὁ γαστρικὸς χυμὸς καὶ ταρασσεται ἡ πέψις.

Τοιαύτη εἶνε ἡ δίκαια, τὰ δὲ ἀποτελέσματα λέγονται ἀξιοσημείωτα. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ δέρματος οὐδεμίαν παρουσιάζει πλέον ξηρότητα, ἡ χροιά καθαρίζεται, ἡ πέψις ἐνεργεῖται μετὰ θαυμαστῆς εὐκολίας, αἰσθάνεται τις ἑαυτὸν φαειρότερον καὶ ζωρότερον.

Ἴδου αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ ὑπομνήματος τοῦ δόκτωρος Κῶττερ:

«Ἡ ἀτομικὴ πείρα τοῦ δόκτωρος Σώλσβαρν, ὅστις πρὸ εικοσιπενταετίας πίνει θερμὸν ὕδωρ ἐπικυροῦται ὑπὸ τῆς πείρας τοῦ ὑποφαινομένου, βεβαιωθέντος περὶ τῆς χρησιμότητος καὶ τῆς ἀνυσιμότητος τῆς νέας θεραπευτικῆς μεθόδου.» Δόκτωρ Ἐρρίκμ Κῶττερ (ἐκ Νέας Ὑόρκης).»

Ἀπόκειται νῦν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς νὰ εἰπωσι τὸν τελευταῖον λόγον περὶ τῆς διὰ θερμοῦ ὕδατος διαίτης.

(Henri de Parville)

ΕΚ ΤΟΥ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΟΣ *

Ποθείς τὰς εὐχάς μου τῷ ὄντι;
Σοῦ εὐχομαι, νέα φιλάτη,
Νὰ μὴ σοῦ δακρῦσῃ τὸ ἴματι
Νὰ μὴ σοῦ πονέσῃ τὸ ὄδοντι.

Α. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ.

Ἄλλ' ἂν δὲν συμβοῦν καὶ τὰ δύο, φιλάτη,
— Καὶ εἶνε ἀδύνατον τοῦτο τῷ ὄντι—
Σοῦ εὐχομαι, ἂν σοῦ πονέσῃ τὸ ὄδοντι,
Νὰ μὴ σοῦ δακρῦσῃ καθόλου τὸ ἴματι.

Δ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΣ

Μεταξὺ τῶν φιλομούσων Ἀμερικανίδων ἤρχισε νὰ ἐπικρατῇ νέος μουσικὸς συρμός. Ἐπειδὴ τὸ κλειδοκὺμβάλον μόνον εἶνε κἄπως ἄψυχον καὶ μονότονον, δὲν ἔχουν δὲ ὄλαι ρωγὴν καλὴν ὥστε νὰ ἄδωσι συγχρόνως, ἐφεῦρον κατὰ τὸ ὅποιον δι' ἀσκήσεως ὄλα τὰ στόματα ἤμποροῦν νὰ κάρουν: μίμησιν τοῦ ἤχου τῆς σάλπιγγος. Ἡ δυσκολία εἶνε πῶς νὰ σαλπίζουν ἐλαφρῶς τὰ χεῖλη χωρὶς νὰ ἀσχημίζεταί ἡ μορφή ὑπὸ μορφοσμοῦ. Ὅταν καὶ τοῦτο κατορθωθῇ ἡ τέχνη εἶνε ἐντελής πλέον. Βεβαιούσι δὲ οἱ ἀκούσαντες ὅτι εἶνε πολὺ εὐχάριστος ἡ ἀκρόασις μικρῶν συναυλιῶν ἀποτελουμένων ἐκ κλειδοκὺμβάλου καὶ σαλπίσματος ὄραιου στόματος.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ

Φυσιολόγος τις ὑπελόγησεν ὅτι ἄνθρωπος φθάσας τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος ἔχει φάγη ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του τόσας τροφάς, ὅσαι θὰ ἤρουν ἵνα πληρώσων πλέον τῶν εἴκοσι φορτηγῶν ἀμαξῶν σιδηροδρόμου, ἤτοι ὀλόκληρον συρμόν. Ὑπολογιζομένου δὲ τοῦ βάρους εἰς 4 τόνους κατὰ ἀμαξῶν, ἔχουμεν ὀλίγον βάρος τῶν τροφῶν 80 τόνους ἤτοι 60 χιλιάδας ὀκάδας περίπου. Ὡς μέτρον τῆς στατιστικῆς ταύτης ἐλήφθησαν οἱ μετρίαι ὀρέξεις ἄνθρωποι.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ἐν ἐκ τῶν περικαλλεστέρων οἰκοδομημάτων τοῦ Πεκίνου ὁ ναὸς τοῦ Οὐρανοῦ ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός. Τὸ πῦρ ἀνεφλέγη ἐκ κεραυνοῦ πεσόντος ἐπὶ τραπεζῆς ξυλίνης, πᾶσα δὲ προσπάθεια πρὸς περιστολὴν αὐτοῦ ἀπέβη ματαία καὶ ὁ ἱερὸς οἶκος τῶν Κινέζων ἀπετεφρώθη ὀλοσχερῶς πλὴν τινῶν κινήτων ἀντικειμένων μόλις περισωθέντων.

— Νέα πάλιν ἐφεύρεις μηχανικὴ ἀγγέλλεται ἐξ Ἀμερικῆς: ἐφευρέθη μηχανὴ φυτευτικὴ. Διὰ ταύτης συρομένης ὑπὸ δύο ἴππων δύνανται νὰ φυτευθῶσι 15,000 φυτὰ εἰς μίαν ἡμέραν. Ἡ φυτευτικὴ μηχανὴ χρησιμοποιεῖται ἰδίως πρὸς δάσωσιν.

— Μελετᾶται ἐν Βερολίῳ ἡ διὰ μεταγωγῶν κεφαλαίων ἱδρυσις μεγάλου καταστήματος νεωτερισμῶν

κατὰ μίμησιν τοῦ Louvre καὶ τοῦ Bon Marché τῶν Παρισίων, ὅπως ἐπέλθῃ ἀντίδρασις τις εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ κλάδου τούτου τοῦ γαλλικοῦ ἐμπορίου.

— Πρὸ τινος ἡ ἐνταῦθα ἐκδιδομένη συνάδελφος Ἐθνομας εἶχε προκηρῦξῃ ἀγῶνα μεταξὺ τῶν ἐχόντων πλείονα ἄρρενα τέκνα ἐλλήνων γενικώτερον ἀγῶνα προσκήρυξε καὶ ἀμερικανικὴ τις ἐφημερὶς μεταξὺ τῶν πολυαριθμῶν οἰκογενειῶν, ἐπρώτευσεν δὲ σιδηρουργὸς τις ἐξ Ἀριζονᾶς πατὴρ 23 τέκνων, ὧν τὰ 18 ζῶσιν ἔτι.

— Κατὰ τὰ ἐπίσημα ἀποτελέσματα ἄτινα θὰ ὑποβληθῶσι καὶ εἰς τὴν γαλλικὴν βουλὴν ἡ Παγκόσμιος ἔκθεσις τῶν Παρισίων κατέλιπε περίσσευμα ἐξ 8 ἑκατομμυρίων φράγκων περίπου, διότι τὰ μὲν ἔσοδα ἀνῆλθον εἰς 49,500,000, τὰ δὲ ἔξοδα εἰς 41,500,000 φράγκων.

— Κατὰ τὸ λήγον ἔτος ἐξήχθη ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς χρυσοῦς ἀξίας 500 περίπου ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Ἡ μεγαλύτερα ποσότης ἐξήχθη ἐκ τῶν χρυσοσυρμῶν τῆς Καλλιφορνίας, τῆς Κολομβίας, τῆς Βρασιλίας, τοῦ Μεξικοῦ, τῆς Βενεζουέλας καὶ τῆς Ἀργεντινῆς δημοκρατίας. Κατόπιν ἔρχονται τὰ μεταλλεῖα τοῦ Καναδά, τῆς Αὐστραλίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν παραγαγόντα χρυσοῦ ἀξίας 3—3½ ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Μεταξὺ φίλων.

- Δός μου καυμένε, πέντε φράγκα.
- Τί τὰ θέλεις;
- Τὰ θέλω γιὰ νὰ βάλω ἐνέχυρον τὸ ρολόγι μου.
- Καὶ τί σοῦ χρειάζονται τότε τὰ χρήματα;
- Γιὰ νὰ πάρω τὸ ρολόγι ἀπὸ τὸν ρολογᾶ.

*Αριθμητικὴ τῶν παιδιῶν.

Ὁ πατὴρ πρὸς τὸν ἑξαετῆ υἱόν:

- Τί μάθημα εἶχατε ἐς τὸ σχολεῖον τώρα;
- Ἀριθμητικὴ.
- Καὶ ποῦ εἶσθε;
- Στὴν πρόσθεσιν.
- Γιὰ νὰ ἰδοῦμε λοιπὸν ξεύρεις πρόσθεσιν: Ἄν σοῦ δίνω μία δεκάρα καθὲ ἡμέρα ἀπὸ σήμερα ὡς τὸ σάββατον, πόσαις δεκάραις θὰ ἔχῃς τὴν κυριακὴν;
- Καμμία.
- Γιατί καμμία;
- Γιατί καθὲ ἡμέρα θὰ παίρνω μὲ τὴ δεκάρα καραμέλαις.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Τὸ κριθαράκι.

Τὸ μικρὸν εἰς τὰ βλεφαρα ἀπόστημα, τὸ κοινῶς καλούμενον κριθαράκι, οὐδέποτε βεβαίως εἶναι ἐπικίνδυνον, ἀλλ' οὐδὲν ἦτον εἶναι πάντοτε ἐνοχλητικόν. Εὐτυχῶς ἡ θεραπεία του εἶναι εὐκολωτάτη, ἂν ἔχετε πρόχειρον ἄβολον γλυκερίνην, διότι δι' ὀλίγων ἀποπλύσεων δι' αὐτῆς τὸ κριθαράκι ἐξαλείφεται. Ἄλλως πολεμεῖται δι' μαλακτικῶν καὶ ἰδίως δι' ἐπιθέσεως ζεστοῦ καταπλάσματος κόνεως ὀρύζης ἐν λεπτοτάτῳ καὶ ἀγαπῶ ὑφάσματι.